

ציקלון

„אלחוט-כיס“ – לחיל-הרגלים
קולט ומשדר בטוחים שעד חצי-קילומטר

צבא הגנה לישראל
הוצאת „מערביות“

צבא הגנה לישראל

שא ברכת

„תנובה“ בע"מ

לחג החרות

לצבא הגנה לישראל

שא את ברכת

שילוב בע"מ

(המוסד המרכזי של המפעלים השתופיים

במושבות הארץ)

לחג החרות

תמונת השער

„סח-פסע“ (״זוקי-זוקי״)

מאחרוני-החידושים של אלחוט

רגלים זעיר בארה״ב

ההתפתחות הטכנית אפשרה את יצורו של ״סח-פסע״ (״זוקי-זוקי״) זעיר, אשר ניתן לשאתו בכיס חולצה ולהמידו על הקסדה (כבתמונת השער — משמאל לקסדה!), והמאפשר קשר לטוחים של מקצת פחות מחצי-קיל מטר. תיבה קטנה זאת מכילה מכשיר קולט-ימסור, מיקרופון ואזניה, אנטנה-מתקפלת וטוללה; משקלה כ-1340 גרם, גובהה 14 ס״מ, רוחבה 7.5 ס״מ, עוביה 2.5 ס״מ. בתמונה נראית גם האנטנה (במצב כפוף).

למכשיר עצמו ללחימה לילית -
תהיה החשיבה בת-ברית

כיצד יתקוף חיל-הרגלים - ביום או בלילה ?

הקפיטן גיאורג ליב

א. למאזן ההתקפות התקינות

האורח התקין של התקפת רגלים

במלחמת-העולם השניה, היתה בדרך-כלל התקפת רגלים על עמדת אויב מתחילה עם שחר, ולפניה היתה נערכת הרעשה ארטילרית. משכה של זו היה תלוי בהספקת התחמושת, ובדרך כלל היה נמשך מ-5 דקות עד שעה אחת. במקרים נוחים-במיוחד היתה באה בעקבות הכנה-ארטילרית זו אף התקפה משלימה על ידי הפצצה מן האויר, באמצעות אוויריה טקטית, או על ידי יחידת מטולים רקטיים. ואולם, בשני אמצעי-סיוע אלה ניתן היה להשתמש רק במקרים של מאמץ-נמרץ ("נקודות כובד") במיוחד. ברוב המקרים נסתייעו הרגלים רק בארטילריה-הדיביזיונית, הגם שבמקרים ידועים עמדה לרשותם גם ארטילרית הקורפוס או הארמיה.

משנסתיימה ההכנה הארטילרית, היתה חלה כמעט תמיד הפסקה בירי, ובמשך הפסקה זו נגזר על הרגלים - שנסתייעו לכל היותר בכלי-הנשק הכבדים שלהם עצמם, ומפעם לפעם בתותח-סער - לעבור ללא חיפוי את השטח שלפני עמדות האויב, ולפרוץ אל תוך קו-ההתנגדות-הראשי (של היריב, לעתים לא יכלו הרגלים לנצל אף את זמן ההרעשה, כדי להתקרב, בינתיים, במחופה ובהדרגה, מרחק-מה לעבר עמדת האויב, משום שבפקודת ההתקפה היה כמעט תמיד הרגע לפתיחת התקפה זהה עם רגע סיום ההרעשה; ועד לאותו רגע נשארו הרגלים בעמדת-המוצא שלהם. הזמן הטוב ביותר להתקרבות הנ"ל, הזמן בו היו התנאים נוחים ביותר לכך - היה מוחמץ.

1) "קו-ההתנגדות-ראשי" - לשי הגדרה אמריקנית רשמית: "הקו המחבר את הפאות הקדמיות של אוריי-ההגנה המאורגנים הקדמיים ביותר שבמערך". - המערך.

מקורות ומתברים

(הארות והערות לקורא)

כיצד יתקוף חיל-הרגלים - ביום או בלילה ?

מאת הקפיטן גיאורג ליב

לא קלה היא הסגלת הלוחם לאורחי-הלחימה הליליים, אך בהבמיה קשה, כנראה, להסגיל את החשיבה הצבאית לעצם רעיון קרב-הלילה ההתקפי כצורת-הקרב התכליתית ביותר. יתכן ששתי התופעות יונקות אחת מהשניה. מכל מקום מעידה על כך העובדה, כי מיטב העטים הצבאיים בעולם שוללים את השגרה שלפיה מרביתם להשתמש בקרביום, דוקא, לצרכי ההתקפה, והם מתאמצים לשכנע את רמות-התכנון והפיקוד-המבצעי של הצבאות, כי התקפת-הלילה היא הנושאת עמה הכרעה מהירה יותר, ודאית יותר ו"זולה" יותר. "צקלון" הטח שכתמו למאמצים אלה בשורה ארוכה של מאמרים (ראה, בין השאר, "לחמת-לילה" מאת המיור א. סיטון, ב"צקלון" מס' 7; "לחמת-לילה" והמשכו "לקח לחימת-הלילה", מאת המיור ה. ב. ווסקינס, ב"צקלון" מס' 22 ומס' 23; "קרב הלילה - והתפתחותו" מאת הקפיטן ב. ה. לידל-הארט, ב"צקלון" מס' 24). מקום נכבד בשורה זאת יתפוס עתה המאמר הניתן הפעם, המטיל על כפות-המאזניים את התקפת-היום מזה, ואת התקפת-הלילה מזה - בגושה, האפשרויות הפתוחות לי ולאויב; אשר בהערכת-מצב - ושקלן שקול-היטב, המחבר מביא אסמכתות ודוגמאות מן הצד הגרמני בוידת-המזרח במלחמת-העולם השניה - שם חולל קרב-הלילה הכרעות לרוב. הוא מטפל במכלול בעיות לחימת-הלילה ביסודיות, היורדת עד לרמת-המחלקה. המחבר הוא כיום מפקד-טלוגה ב"משמר הגבול" המערב-גרמני. במלחמת-העולם השניה שירת בשנים 1939-44 כקצין-רגלים ולבסוף - כמפקד-מקלעים בגרמינט רגלים. נשבה עלייד הרוסים ב-1944, ושחרר משביו ב-1949.

המאמר לקוח מתוך ("Wehr-Wissenschaftliche Rundschau").

מערביה וכליה של ההגנה הנגד-טנקית

מאת הקולונל ג. שאופלברג

רעקבות העיון בשאלה החיונית "מה בין טנק לתותח-סער?", אותה שאל ועליה השיב המחבר ב"צקלון" מס' 35, באה עתה סקירתו זו להמחיש בחינות טקטיות וכסניות מסוימות של בעיית ההגנה הנגד-טנקית, וביחוד כפי שהיא ניצבת לפני מדינה קטנה. הוא בודק את אמצעי-הלחימה הנגד-טנקיים שפותחו לאחרונה, הן הקלים והן הכבדים, על מעלותיהם וחסרונותיהם - מתוך כוונה לתרוץ משפט: האם על מדינה קטנה להעדיף כלים נגד-טנקיים קלים, וזולים, נוחים לאימון ולתפעול-בהמון, אך בעלי ביצוען מוגבל - או כלים כבדים יותר, שניתן לרכשם או לייצרם רק בכמויות מוגבלות, האימון בהם מורכב, ומחירם יקר, אך מסוגלים הם לנהל קרב נגד היריב המשווין ממרחקים גדולים יותר, וכשונים לו יותר.

הניתוח המעשי שבסקירה זו עשוי להגדיל את ענינן של העובדות והמסקנות שבה גם בשביל מפקד נמוך ומעט-נסיון; ונקודת-המוצא שבגישתו של המחבר, המתחשבת

(המשך בעמך 45)

הרגלים פילסו איפוא את דרכם אל קריהתנגדות הראשי של האויב בקושי רב, וכשהם נשענים על מקורות יכולתם שלהם בלבד. סיוע הנשק הכבד, בעת חדירת הרגלים, לא היה יכול מעולם להיות אלא מועט — פרט למקרים בהם נמצאו בסמוך תותח-סער — וסיוע זה, ביחוד בקריהתנגדות הראשי, ואח"כ במערך ההגנה הראשי — היה בעל אופי מחפה בלבד. בדיוק באותו רגע בו היה על הרגלי לקום על רגליו, כדי לבצע את ההתקפה, היה הכרח להפסיק את האש המסייעת של כלי-הנשק הכבדים, כדי שלא לסכנו, ומעתה ועד אשר היה ניתן לכוון מחדש את אש הסיוע למסרה חדשה, היתה חלה הפסקה כפויה במתן האש המסייעת והרגלים היו נותרים, איפוא, ללא חיפוי.

הארטילריה של הצד התוקף היתה בשלב זה מפסיקה כמעט לגמרי את סיועה לרגלים ועוסקת מכאן ואילך בקרב ועם הארטילריה האויבת; או שהיתה, מחמת הופעת אוירית-סיוע-הקרקע (אוירית הסער) של האויב, שהיתה מתחילה עתה בהתקפתה — משתדלת להעלים זמנית את מציאותה במקום. מראשית ההתקפה ועד לרגע החדירה אל תוך עמדת האויב, היו אנשי הרגלים חשופים — ופחות או יותר חסרי חיפוי אש — לאשההגנתית של כל כלי-הנשק הכבדים של האויב, של כל הנשק-הקל ה"רגלי" שלו, ושל אוירית-הסער שלו; כתוצאה מכל אלה, היו אבידותיהם בדרך-כלל גבוהות.

ה ת ו צ א ו ת

משיבצעו הרגלים חדירה, היה עליהם להביא מיד בחשבון התקפות-נגד אויבות, כאשר היו התקפות-הנגד הללו מנוהלות בתוך מערך עמדות-חפירות מאורגן, לא יכלו כלי-הנשק הכבדים של הרגלים לתת להם אלא עזר מועט בהדיפתן, ואולם, אם לא הצליחו הרגלים בניסיון החדירה שלהם, היה תכופות פירוש הדבר השמדה כמעט-מוחלטת של היחידה-התוקפת המבודדת; כי היה צורך לערוך את הנסיגה מעמדת האויב שלא נפגעה עד אל עמדת-המוצא של יחידת-הרגלים עצמה — באור היום ותחת האש המרוכזת של כל כלי-נשקו של האויב.

אם בוצעה הבקעה-פנימה אל תוך מערך עמדות, ונהדפו בהצלחה מכות-נגד² והתקפות-נגד של האויב, נשארו הרגלים תכופות בלי סיוע הארטילריה שלהם, שעה שערכו התקפות על מרכזי-התנגדות אחרים שבשטחי העורף של האויב; כי הארטילריה נאלצה עתה לשנות את עמדותיה, ולא יכלה עוד לתת סיוע מהעמדות הישנות, אשר מהן הנחיתה את האשהמכינה בשביל ההתקפה. אנו רשאים לומר, כי השפעת האשהמכינה שלנו על מערכת העמדות של האויב,

2) על הקורא לזכור כי הגרמנים הקפידו תמיד כהכחנה בין מובניהן של "מכה-נגדות" (Gegenstoss) כתגובה מיידית, ללא שלב של תכנון-מוקדם — ושל התקפה נגיחה (Gegenangriff) כהתקפה-נגדית שהיתה שהות כלשהי לתכנון, לארגנה ולדאוג לסידורי היאום בין היחידות וסוגי-הנשק המשתתפים בה. — המ ע ר.

היתה כמעט תמיד מועטת עד גיחוך. אפילו מכשולי-יתיל ומחסומי-מוקשים כמעט שלא ניזוקו, והפגיעות הישירות המעטות — ורק לאלה יש השפעה כלשהי על מערך-עמדות מאורגן — שפגעו בשוחות-רובאים ובבונקרים, לא גרמו, בדרך הטבע, אלא אבידות מעטות לאויב; ועל כן, יכולת ההגנה של האויב כמעט שלא נפגעה. השפעה פסיכולוגית — אשר במקרה של יריב "רך" היתה לעתים-קרובות ניכרת — כמעט שלא היתה קיימת כלל לגבי החייל הסוביאטי, למשל. אף מטולים-רקטיים השפיעו השפעה מועטת-להפתיע על יריב שהיה מחופר. בדומה לכך, כלי-נשק מטוסיים היו גם הם נטולי כל השפעה במקרה כזה.

ה א ב י ד ו ת

נסיוננו אנו בהגנה מאשר את העובדות הבאות: בהגנה היו האבידות שנגרמו לרגלים הגרמניים, על ידי ארטילריה יריבה, קטנות יחסית. ברגימנט רגלים מסוים, אשר היה נתון בקרב בחזית-הרוסית הדרומית, ב"1943 ו"1944, היו האבידות מאש ארטילרית 10% עד 12% מכלל האבידות. רוב האבידות נגרמו על ידי מרגמות — 70% בקירוב. כלי-נשקם של הרגלים תפסו את המקום השני — 15% בערך; והארטילריה ומטולי-הרקטות באו במקום השלישי.

למדנו להעט מעדותם של שבויים, כי הרכב אבידות הרוסים היה דומה לשלנו באשר לגורמיהן, הגם שלא ניתן היה להשיג אחוזים מדויקים.

נוסף לכך, אשהכנה ארטילרית שנמשכה רק דקות, גרמה נזק לתוקף יותר מאשר לנתקף. לגבי זה האחרון, היה בה אף משום קריאה-לכוננות. הוא ידע כי התקפת האויב ממשמשת ובאה עתה, והיה ביכולתו לנקוט את הצעדים הדרושים כדי להגן על עצמו, ולהכין קבלת פנים "חמה" לתוקף.

האפשרות להימנע מן הצורך לעבור דרך מחסום-האש של היריב, נוצרה רק באותם מקרים בהם היה ביכולת הרגלים התוקפים לנצל את זמן מתן האש-המכינה שלהם, כדי לבצע אותה שעה את תנועת-ההתקדמות שלהם.

אכן, הנשק-הקל של הרגלים התוקפים לא הפך תכליתי-בשלמות אלא ממש לפני ההבקעה ובשעתה, בעוד שאותם כלי-הנשק שבידיו של המתגונן כבר הפכו לתכליתיים-בשלמות שעה שהתוקפים לא נמצאו אלא בחצי דרכם אל עמדתו. תותח-סער, מרגמות ומק"בים הוכיחו עצמם ככלי הסיוע הטובים ביותר בשביל התוקף, לאחר אימון טוב ובתנאים של תיאום מושלם. בעזרת כלי-נשק אלה, היה ביכולת איש-הרגלים למחוץ את רוב התנגדות היריב — באם רק ביצע תחילה פריצה לתוך עמדת היריב.

המתוד הטקטי הקבוע, אשר לפיו תמיד תהיינה שעות הבוקר המוקדמות המועד לתחילת ההתקפה — נתיישן, מנע בעד הגמישות הטקטית הדרושה בפיקוד, ולא היה עוד מותאם למסיבות שנבעו מכושר פועלם של כלי-הנשק שנמצאו בשימוש — ועל כן גרם לאבידות הגבוהות ממידת-ההכרח.

סיבה זו — היא היא אשר עשתה ליותר ויותר מסופקת את ההצלחה, שכן איפשרה ליריב להתכונן מראש לקראת אורח-התקפה זה. הוכח, כי בכל המקרים בהם סטו ממתוד זה — התקפה באור יום לאחר הכנה ארטילרית — ובהם החלה ההתקפה עם רדת הלילה או במשך שעות הלילה, תוך ויתור במתכוון על אש-מכונה (כך נוצל גורם ההפתעה). היו התוצאות מפתיעות; ולא זו בלבד, אלא שתוצאות אלה הושגו תוך אבידות קטנות להפליא.

ב. יתרונות התקפת הלילה

התקפה בשעות חשיכה — שכאן נכנה אותה בפשטות "התקפת לילה" — נותנת מספר יתרונות חשובים מאוד לתוקף מאומן-כהלכה ומונהג-כהלכה.

ה ה פ ת ע ה

התקפת יום אינה ועשויה לעולם להיות התקפת הפתעה — במובן המלא של מונח זה — לגבי מתגונן, ובפרט כשקודמת לה אש-מכונה הנמשכת זמן רב פחות-אוי יותר, והכרוכה בהתקדמות על פני רצועת קרקע גדולה פחות-אוי יותר. נוסף לכך, ניתן להבחין בהתכנסות הגייסות על ידי תצפית או סיור-אוי — אלא אם כן בוצע שלב זה במשך הלילה הקודם. לעומת זאת אין המתגונן יכול להבחין בהתקפת הלילה, עד אשר נמצאים הרגלים התוקפים כבר ממש לפני עמדתו; דהינו — כשהם נכנסים לאזור המואר על ידי זיקוקים, או אל תוך טוחן של עמדות-תשמוע.

בהתקפת לילה נאלצים לותר-מראש על אש-הכנה של הארטילריה או של כלי-נשק כבדים אחרים. כלי-נשק אלה מטוחים את אשם — באופן בלתי-בולט ככל האפשר — בימים שלפני ההתקפה, והם מגלים את נוכחותם רק כאשר כבר מכיר המתגונן במהירות בעובדה כי נערכת עליו התקפה, וכלי-נשקו הכבדים כבר החלו להטיל מחסום-אש. או-אז לוחמים הם בכלי-הנשק הכבדים של המתגונן, וביחוד בארטילריה שלו, ומחפים על אגפי הכוח המבקיע או על נסיגתו. לעולם אל להם לגלות לאויב, על-ידי מתן אש בטרם זמן, את ההתקפה הצפויה; אל להם להעיר את המתגונן ולהזהירו, דבר שנעשה בדרך כלל בעת מלחמת-העולם השניה.

אם מבוצעת הבקעה במהירות וללא תקלה, ונשקו הכבד של האויב כמעט שאינו נכנס לפעולה או אינו נכנס לפעולה כלל — יתכן כי כלי-הנשק הכבדים של התוקף ישארו דוממים לחלוטין, כדי להשאיר את המתגונן שרוי באי-בהירות מוחלטת באשר למתרחש.

התקפת לילה יכולה להתחיל שעה שיורד הלילה, או מאוחר יותר, לאור ירח או אור-כוכבים חלוש, או — במקרה יוצא מן הכלל — אפילו עם שחר. הגורמים

המכריעים בענין זה הם יעד ההתקפה, המרחק מעמדת-המוצא עד ליעד זה, ואופיה הכללי של ההתקפה. אם, למשל, עליה להתפתח עד כדי הבקעה גמורה של המערך, ועל העתודות להבקיע-ולהידחק קדימה אל תוך עורף האויב — מן ההכרח שההתקפה תתחיל בשעות לילה מוקדמות ככל האפשר, כדי לאפשר לנצל במידת היכולת את החשיכה. מכל מקום, התקפת הלילה מהוה לגבי המתגונן הפתעה שאין לצפותה מראש.

מחפה בפני ראות

התקפת יום, משהחלה — אין עוד לתוקף אפשרות לבצע כל תנועה, הן בשדה הקרב והן מאחוריו (כלומר, בעורף התוקף), בלי שיראה המתגונן כל אחת מתנועות אלה, ושיהא ביכולתו, על כן, ללחום בהן.

התוצאות ההגיוניות מכך הן אובדן אנשים והרס ציוד. עתודות שנועדו לנקודת המאמץ העיקרית ("נקודת-הכובד") סבלו, למשל, לעתים קרובות אבידות כבדות יותר בעת התנועה אל החזית, מאבידות היחידות התוקפות עצמן.

מגרעות אלה נעלמות ברובן בהתקפת לילה, משום שהלילה עוטה כל תנועה במעטה חשיכה. ואולם, אפילו תגולה התנועה על ידי אוריה, או תוטל אש-הטרדה על איזה נתיב שמשמשים בו, הן או קל לסטות ממכשול זה, לעקוף מקומות הנתונים תחת אש, או שצפויה בהם סכנת היפגעות. בלילה אפשר להשתמש ללא היסוס בתנועה אף בקרקע החשופה באור יום לתצפית אויב.

יש ביכולת הרגלים המסתערים להתקרב אל עמדת האויב כשהם זקופים, וקל להם למצוא מחפה מראייה, אף כי באור יום יהיה אותו מחפה עצמו בלתי נאות. אם נכשלת הבקעה בנקודה נתונה, קל יותר להיסוג בלילה מאשר באור יום, וע"י העתקת-מה של הכוחות הצדה, אפשר לחזור על ההתקפה באיזו נקודה אחרת.

אחרי רדת הלילה, אפשר לבצע כל תנועה אל שדה-הקרב במהירות גדולה בהרבה מהמהירות בה ניתן היה לבצעה באותה קרקע בשעות היום; כי בלילה אין צורך להימנע מלעבור בשום שטח משטחיו של האזור הנתון לתצפית או לאש, וניתן ועל כן לבחור בנתיב הקצר ביותר, ולמרות קרבת האויב יכול החייל הרגלי ללכת זקוף. התספוקת לחזית, ביחוד באשר לתחמושת בשביל הכוחות הלוחמים, הובלת הפצועים אל העורף, ופעילות הרצים-המקשרים הם הרבה פחות קשים מאשר בשעות היום.

בלילה — אש-החסימה "מוצאת מן המשחק"

בהתקפה לאור יום, וביחוד כשהתקפה זו צריכה לעבור על פני כבדת דרך ארוכה או בינונית, כמעט שאין לרגלים אפשרות להימלט ממחסום האש של האויב, משיטל — או אפילו מאש-המכוונת, הנורית מטוחים ניכרים. התקפות לא מעטות נשברו תוך אבידות כבדות, לפני קו-ההתנגדות-הראשי, מחמת האש

המרוכנות של כלי הנשק ההגנתיים: והבקעות רבות אשר בוצעו בסופו של דבר, לא היו אלא בבחינת „נצחון פירוס“³.

המשפטים היפים שבתקנון-השדה, בסעיפיו המתאימים: — „על המעבר ברצועת אש-החסימה יש להתגבר בקצב-תנועה מהיר ביותר“ וכן „גייסות הנכונים להתקפה לא יתנו לעצמם ארוכות באש-חסימה“ — אין בהם כדי לעזור לרגלי, ואף אין בהם פיתרון בר-שימוש בשבילו.

אולם, התקפת לילה המנוהלת בידיעת המלאכה — אפשר ואפשר לה להימנע כמעט כליל מסכנות אלו. משהצליח התוקף לקדם את התקפת הלילה עד סמוך אל קו-ההתנגדות-הראשי של האויב, בטרם הובחן בכך, לא עוד אפשר יהיה להנחית על היחידה התוקפת אש של ארטילריה, או של מרגמות-כבדות אויבות. אין כמעט לצפות עוד לאש מכלי-נשק של רגלים נגד אנפי התוקף, כי אנשי אותם חלקים של עמדת האויב שאינם מותקפים אלא נמצאים לצדי גזרת ההתקפה, אינם יכולים לראות כמעט דבר, ונוסף לכך חייבים הם לפקוח עין על השטח הנמצא לפניהם עצמם. התוקף הפורץ אל תוך העמדה ימצא על כן רק תחת אש חזיתית של כלי-נשק „רגליים“ קלים; ולא זו בלבד, אלא אשם של כלי-נשק אויבים אלה אי-אפשר לכוונה בלילה במדויק, בניגוד להתקפת יום. יחד עם זאת, יתרון נוסף לתוקף היא העובדה כי הוא יכול לראות את אלומות האש של מקלעי האויב, כתוצאה מהשימוש בתחמושת נותבת, אפשר, פשוט, לתפוס ברגע הנאות מחסה מפני האש השוטפת של מקלע (כאשר זה יורה תחמושת נותבת); ורובאי מנוסה מסוגל להשתמש באורה זה שימוש מושכל כדי להתקרב אל עמדת האויב.

השימוש בכונת-טלסקופית אינו אפשרי בלילה, על כן מאבד הצלף-בלילה את ערכו⁴.

ההבקעה — קלה יותר

הגם שלמבט-ראשון נראה אולי כמופקק הדבר, אם אמנם קלה יותר ההבקעה בלילה מאשר ביום, הנה הניסיון לימדנו, בכל זאת, כי אכן כך הוא הדבר, כפי שכבר הזכרנו. נתקל התוקף רק באש רגלים חזיתית שאינה מכוונת היטב. ברגע זה, נמצא עדיין כל רובאי במלוא כוחו, משום שהיה ביכולתו לעבור את המרחק בין הקוים ללא לחימה, וברובו — בהליכה. נוסף לכך, מלבד אבידות קלות אפשריות, נמצאת עדיין היחידה במלוא עצמתה ועל כן רוח הגייסות תקינה.

האויב ימצא עדיין חלקית במצב הפתעה, ובקלות יוטל לתוך מהומה על

3 בשנת 280 לפנה"ס הנוצרית, במערכת הארקליאה, הכה פירוס מלך אפירוס צבא רומי בפיקודו של ואלריוס לאבינוס; אולם אבידות המנצחים נשתו כמעט לאבידות המובסים; באותה הזדמנות השמיע המלך פירוס את האמרה הנודעת: „עיד נצחונו כזה — ואבדתי“! — ה מ י ר.
4 סרט, כמובן, לצלפים המשתמשים ברובי צלפים בעלי שופרת טלסקופית „אינפרא-אדומה“. — ה מ ע ר.

ידי הבקעה מנוהלת במהירות, אל תוך עמדתו, בחשיכה; הוא יאבד את התמצאותו במצב, ויאליץ להילחם בלי הסיוע של כלי-נשקו הכבדים.

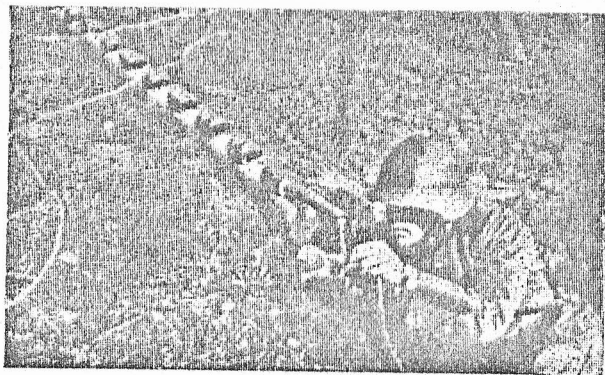
זאת ועוד: אין ביכולת המתגונן להבחין מיד בכונתו הנכונה של התוקף; אולם לפי הסברות הראשונות הנראות לו — והיחידות השכונות ודאי שנוטות לסבור כך — יחשוב כי אינו עומד אלא בפני פטרול או פלגת פשיטה; כי הרי התקפת לילה מן הכרח שיוחל בה בגזרת חזית צרה מאוד.

א י ו ד א ו ת

אם התוקפים יבקיעו-במהרה את קו-ההתנגדות-הראשי ויפיעו לפתע באגפי המתגונן ובעורפו — עשויות בהלת-מגור ומנוסה להשתרר בקלות, ואף להתפשט בכל הכיוונים; והעובדה היא, כי ניסיון „לגלול“ את מערך האויב בלילה יתקל בפחות קשיים, מכפי שנראה הדבר, אולי, בתחילה. מתגונן הנמצא במצד או במחפורת, מתוכה הוא רואה ופועל דרך אשנבי יריה בלבד, מאבד בנקל את ביטחונו, ועשוי להפקירה משום שגשלת ממנו האפשרות לראות את המתרחש ולהתמצא במצב. כן ברור, כי עקב תנאים אלה, ספק אם יוכל המתגונן לחשוב על ניסיונות למכות-נגד⁵. מאחר שמפקדתו והארטילריה שלו הופכות „עיורות“, קו-הקשר שלו מנותקים תכופות, וקשה לו, על כן, לאמוד את המצב — לעתים קרובות אין הוא משתמש בכלי-הנשק הכבדים שלו, וכן אין הוא מבצע התקפות-נגד. דוגמאות (כאן) של התקפת לילה מפתיעה, וזאת — הן, מבחינה חיובית, לגבי התוקף — והן, מבחינה שלילית, לגבי המתגונן.

מטען לפיצוץ מכשול-יתיל (ראה עמ' 10)

המחבר מתכוון הן ל- „מוקשים“ בצורת „טור“ פור-בנגלור“ והן ל- „מט“ ען פרוש“ מאולתר, בנוסח גרמני ושביצרי, העשוי רימוניד מפעיל (בעל ידית) ו- „לבני תנאים“, המחברים בתיל לאורכו של קרש צר וארוך, בריוחי 15—20 ס"מ — אשר תצלמו ניתן בזה. — ה מ ע ר.

5 ברם, הניסיון מוכיח כי דבר זה תלוי עדי-מאוד בטיבו של אותו מתגונן. — ה מ ע ר.

במקרה שהמדובר הוא בהתקפה על עמדה מאורגנת, הרי פינוי מעברים דרך מכשוליתיל או שדות-מוקשים כל שהם היא משימתן של פלגות-הפלסים המסופחות. זוהי משימה שהיא תמיד קשה ומסוכנת באור היום, אך היא הופכת קלה ובטוחה יותר בלילה. הפלסים נושאים אתם את האמצעים הנאותים לסילוק המכשולים, אשר נוכחותם וטיבם נקבעו קודם באמצעות סויר-אוויר, פטרולים ותצפית. נמצאים בידיהם מטעני-נפץ מוארכים (ראה תמונה בעמ' 9) לשם פיצוץ מכשולי התיל, גלילים של פתיל-רועם בשביל פיצוץ-מראש של אותם מוקשים שסילוקם נראה מסוכן מדי, וכן מכשירים לגילוי מוקשי-ים. אין צורך בהסבר נוסף לעובדה כי העבודה שהפלסים נדרשים לעשותה בהתקפת לילה, ניתן לעשותה בקלות ובמהירות רבות יותר תחת מחפה החשיכה מאשר באור יום. כן אפשר לפרוץ מכשוליתיל מבלי שיתגלה הדבר ע"י האויב, בעזרת פלגות לחיתוך-תיל המצוידות במספרי-תיל. אם יהיה צורך בכך, הרי ניתן לבצע משימות לילה אלו — אם יגולו קודם-זמן על ידי האויב — בעזרת אמצעי-ההעלמה הנוסף של מסכי-עשן, בתור מסתור בפני התאורה הנוצרת על ידי זיקוקים.

סיכול אווירית אויב

ברור מאליו, כי בהתקפת לילה הרי חיל-האוויר של האויב — כגון אווירית-הסיוור, וכן אווירית-סיוע-הקרקע (אווירית הסער) התוקפת את הרגלים ומצמידה אותם אל הקרקע — נעלם כמעט לגמרי מהבמה. לעובדה זו חשיבות מיוחדת במקום שקיימת עדיפות אווירית כללית של האויב, מופעלים רק מפציצי-לילה טקטיים, בעיקר נגד עמדות ארטילריה ונגד שדרות הנעות בדרכים, ואולם, לרגלי הנמצא בשטח אין עילה רבה להתיירא מאלה בלילה, משום שאפשר הן לשמעם והן לראותם; ובדרך-כלל ניתן להסתלק מנתיבם או לתפוס מחפה לשם הגנה בפניהם.

אפשרויות-יתר לנשק כבד מלוח

החלפת עמדות הנשק-הכבד (כגון הארטילריה, התותחים הנגד-טנקיים, תותחי הרגלים והמרגמות) היתה תמיד קשה לביצוע באור יום, משום שתנועה מוסתרת (וביחוד בשטחים מסוג אלה שבדרום רוסיה, למשל — שהיא ארץ ערבה פתוחה) היתה בדרך-כלל בלתי אפשרית. בהיות כלי-נשק אלה מוזנים קדימה ללא מחפה, היתה התצפית מבהינה בהם, והם היו סובלים אבידות ומגיעים באיחוד לעמדותיהם החדשות. לעתים קרובות מדי היה על הרגלים ל"הסתדר" בלי עזרתם. בעיה זו נפתרה על נקלה בלילה. משהשלימו כלי-הנשק הכבדים את מלאכתם

בהתקפה, אפשר להעבירם מיד קדימה, לחפש בשקט עמדות מתאימות, למען יהיו מוכנים בבוקר לפעולות חדשות, בעמדות שאינן ידועות עדיין לאויב.

אבידות פחותות

ברוב המקרים, אבידות כבדות בהתקפה — אף כי יש כמובן מקרים יוצאים מהכלל — הן סימן למנהיגות והכנה גרועות. "הצלחות-התקפה גדולות ביותר תוך אבידות קטנות ביותר" — זה חייב להיות ועיקרון-יסוד של כל מנהיגות טקטית. התקפות לילה מהוות הזדמנות מצויינת להשגת מטרה זו.

העובדות שהובהרו בקטעים הקודמים, תומכות בהחלט בעיקרון זה, וההוכחה הטובה ביותר לכך היא הניסיון, אשר היה לחיל-הרגלים הגרמני הזדמנות לצברו, בפרט בחזית המזרחית — הגם שיש להודות בכך, כי השימוש שם באפשרויות התקפת הלילה היה מועט מדי. אפילו התקפות שנמשכו יום תמים בלא להביא להצלחה כלשהי, הגיעו עד מהרה לייעדיהן באבידות אפסיות כמעט, כאשר פתחו בהן מחדש תחת מחפה החשיכה.

יחידה המשיגה הצלחות טובות תוך אבידות מועטות בלבד, רוכשת ביטחון רב בפיקוד שלה, ועל כן הריהי תמיד מכשיר-קרב נכון לפעולה ומהימן בידי.

הוצאת תחמושת פחותה

גורם אשר אין לזלזל בערכו הוא החיסכון בתחמושת מכל הסוגים, שיכול התוקף לחסוך על ידי התקפת הפתעה לילית.

כיון שאסור שיתערך שום הכנת-אש על ידי ארטילריה או אוויריה, ולעתים קרובות אין צורך בסיוע לרגלים בשעת ההתקפה — בתנאי שההתקפה מתפתחת בהצלחה — יעמוד החלק העיקרי של אספקת התחמושת לרשות הלוחמים, בשביל הלחימה הנמרצת כלפי יעדים חדשים בימים שלאחר מכן — במהלך ההבקעה הנוספת — או לשם הדיפת התקפות-נגד. נוכח הכמויות העצומות של תחמושת, שמשתמשים בהן בכלי-נשק חדישים בעלי קצב אש גבוה, נודעת לכך חשיבות רבה.

על ידי החיסכון שתואר לעיל, בעת התקפות לילה, אפשר להימנע במידה רבה משתיקה-מאונס, או מפעולה מופחתת בהרבה, של כלי-הנשק הכבדים, הנובעת מחוסר תחמושת — דבר שאירע פעמים רבות בחזית המזרחית, במלחמת-העולם השנייה.

אפילו הרגלים עצמם חוסכים בתחמושת, מאחר שקרבי-האש אינו נפתח אלא כאשר נמצאים הכוחות סמוך מאוד אל עמדת האויב, ולפעמים מתנהל הוא רק בעצם ביצוע ההבקעה. דבר זה חשוב מאוד, כי צריכת התחמושת של התת-מקלעים — המתאימים במיוחד לקרב לילה — היא גבוהה מאוד.

ג. החסרונות שבהתקפת לילה

מובן מאליו, כי להתקפת הלילה של הרגלים, בניגוד לזו המנוהלת באור-יום, יש אף מספר חסרונות; עם זאת, ליתרונות שהוזכרו לעיל משקל רב משלהם. ה"חסרון" העיקרי הוא שהיחידה התוקפת חייבת להיות מאומנת היטב-היטב ומתורגלת במיוחד לקרב לילה. תביעות גבוהות במידה שזה נדרשות מן הפיקוד הנמוך, אף כי בלילה יש באפשרותם של מפקדים אלה לעתים קרובות להקנות צורה גמישה יותר לפיקודם, מאשר באור יום.

נוסף לכך, בחשיכה יקל יותר על המתגונן להימלט מהשמדה או משבי באמצעות בריחה בחשיכה, מבלי שיופרע בכך ע"י אש אויב נצפית.

אף תצפית מצד התוקף בשדה הקרב היא כמעט בלתי אפשרית בלילה, והכרח להצטמצם בתצפית באותות פירוטכניים שהוסכם עליהם מראש. דבר זה עלול להקשות במידת-מה על הפיקוד הטקטי, אם לא תאוזן מגרעת זו על-ידי רשת אלוט מהירת-פעולה וטובה — אלוט דיבור של גלים אולטרא-קצרים בשביל היחידות, החל במחלקה הרובאית וכלה בגדוד, ולכלי-הנשק הכבדים של הרגלים. מלבד הפעלת מטוסי-סער ליליים או מפציצים ליליים כדי ללחום בעמדות ארטילריה ונשק-כבד של האויב — המגלים את מקומם על ידי רשף הלוע שלהם, או שעמדותיהם כבר נלמדו על ידי סיור מוקדם — אי-אפשר שינתן להתקפת הרגלים סיוע אחר כלשהו על ידי אויריה טקטית. מועט היה סיוע כזה במלחמת-העולם השנייה.

ד. הכנות להתקפת-רגלים לילית וביצועה

(ההבדלים לעומת התקפה ביום)

לשם ביצוע התקפת לילה, יש לעשות תחילה את ההכנות הבאות:

סיור ולימוד-פני-קרקע מדוייקים

המטרה העיקרית בכך היא לזכות בתמונה מדוייקת של מערכת-ההגנה של האויב, הבסיס הטוב ביותר לכך ניתן על ידי סיור אויר טוב. את תצלומי האויר יש להשלים על ידי תצפית במשקפות-שדה ועל ידי פעילות פטרולים (לשם איכון קיני מקלעים, שדות-מוקשים, וכן הלאה). לימוד פני-הקרקע דרוש לקביעת נתיב הגישה הטוב ביותר. חורשות סבוכות או חורשות שביך עציהן פזורים שיחים סבוכים, למשל, אינן מתאימות להתקפות לילה. לאחר לימוד פני-הקרקע ניתן לכל מפקד יחידה, מהגבוה ביותר ועד אל מפקד הכיתה ועד בכלל, תרשים של גורת ההתקפה שלו ובו יעד התקפתו, ועליו לחרות תרשים זה בזיכרונו לשם שימוש בעת ההתקפה. במידת האפשר, על כל רובאי להתבונן בו.

נוסף לכך, כיוון הגישה המדוייק, וסימון פירושו לפי המצפן, צריך להינתן

לכל יחידה, ועד אל הכיתה ועד בכלל. אסור שתהיה יחידה אשר תסטה מן הכיוון שנועד לה ועקב כך תנוע שלא אל היעד שנועד לה.

כבמורי דרך אפשר להשתמש ב"גששים" אשר כבר הכירו קודם את פני-הקרקע על ידי שיתופם בפעולות של פטרולים בשטח, וכאן מבקשים אנו להפנות תשומת לב לשימוש בסיודור ההנחיה האלוטית. באמצעות מכשיר-הנחיה אלוטית תוטל בכיוון אל היעד קרן-אלוט מנחה מעמדת המוצא — מוצב הפיקוד הגדודי. קשר עם מכשיר קליטה ימצא עם היחידה התוקפת — פלוגה או מחלקה. קשר זה יקלוט באזניות-שמע את קרן-האלוט המנחה — (המשרדת קולות ארוכים) — ויוליך את היחידה לפי הקרן-המנחה. אם יסטה מהקרן-המנחה ישמע במכשיר הקולט אות אחר — (קולות קצרים) כאזהרה לו.

שעה שמודרכת היחידה המתקדמת באופן כזה, אין עוד אפשרות כי תיסטה מן הנתיב, אפילו כאשר תאלץ זמנית לנטות ממנו במידת מה, עקב אש אויב; הדבר דומה כאן לכיוונם, בדרך כזו, של מטוסים בנחיתת לילה בשדות-תעופה⁶. מכשיר כזה מתאים אף לעזרה בשמירה על כיוון התנועה הנכון בשעת תנועה בתוך מסך עשן.

לשם קיום כיוון תנועה נכון ובדיקתו, אפשר להשתמש גם באמצעי העזר

הבאים:

- א. אש מנחה: — במשך שעות היום משתמשים בנפצי אש ארטילרית כדי להנחות גייסות עד אל היעד. אפשר להשתמש בדרך זו עצמה בשעת התקפת לילה, אף כי אסור לירות מספר רב מדי של פגזים, פן יעורר הדבר את כוונות האויב.
- ב. מסלולי התעופה של תחמושת נותבת: — מק"ב, או תותח בן 20 מ"מ⁷, יורה תחמושת נותבת בהפסקות בלתי סדירות מעל ראשיהם של הכוחות התוקפים וכך מראה להם את הדרך.

ברור כי אמצעים כאלה הם אמצעי-עזר בלבד, מאחר שאם יחזרו ועליהם מספר פעמים ניכר, יעוררו עד מהרה את חשדות היריב, ויגלו את ההתקפה המתקרבת.

סיווח הארטילריה וכלי-הנשק הכבדים של הרגלים

כלי-הנשק הכבדים מטוחים את אשם באופן בלתי בולט במשך מספר ימים. כתוצאה מכך יוכלו בשעת הצורך לסייע להתקפה על ידי מתן אש נגדית על כלי-נשק הכבדים של האויב; אולם הדבר לא יעשה אלא לאחר שהאויב כבר גילה את ההתקפה, והוא מתאמץ להדפה.

6 וידוע, כי הגרמנים, למשל, השתמשו באמצעי זה להשגת יתר-דיוק בהתקפות הלילה של מפציצי-העל בריטניה — כמסופר בקטעים מספרו של צ'רצ'יל "מלחמת-העולם השנייה", אשר נתפרסמו ב"מערכות" חוברת ע', בשם "מלחמת האשפים". — המ ע ר.
7 "התותח האבסוטי", שמשתמשים בו בדרך-כלל להגנה נ"מ. — המ ע ר.

כמורכב, במשך הימים שלפני ההתקפה, אפשר להדביר יעדי אויב כדאיים, שנתגלו עוד בימים הקודמים. באמצעות אש ארטילרית או הפצצה מטוסית אך מבלי לגלות על ידי פעילות אינטנסיבית יתר על המידה את ההתקפה המתקרבת-ובאה.

ההתקפה

בניגוד להתקפת יום, הרי במקום שההתקפה תבוצע על פני חזית רחבה, מנהלים אותה באמצעות "תריזים" צרים. בגזרת גדוד, למשל, או שתוקפת פלוגה יחידה או שלכל היותר נערכים שני תריזים אשר יופעלו כל אחד באחד האגפים. במקרה הראשון, גופו העיקרי של הגדוד, שינוע בעקבות הגל הראשון, "מגולל" או "מקפל" את עמדת האויב לעבר ימין ולעבר שמאל; במקרה השני, "תוחמים" תחילה את היריב משני קצות מערכו, ולאחר מכן "נותנים בצבת" את המתגוננים שבמרכז. במצב דברים זה, היחידה הקדמית אשר ביצעה ראשונה את ההבקעה בפועל — מחלקה או פלוגה — מקבלת על עצמה את מתן ההבטחה וחסימת האויב כלפי עורף-מערכו.

ושבו, במקרה שפלוגה היא התוקפת — מהוה רק מחלקה אחת את הדרג-התוקף הקדמי. אין זה תכליתי, כי יותר משתי כיתות תפעלנה אחת בצד השני בעת ובעונה אחת לביצוע ההבקעה.

כאשר תריז ההתקפה הוא רחב מדי, נפגמת אחדות הפעולה, הראות חסרה, ובקלות עלולות היחידות התוקפות לתקוף האחת את חברתה, כתוצאה מזהויה מוטעה. נוסף לכך, שמירה על צרותו של תריז ההתקפה תיטיב להבטיח הפתעה משום שתוקף המתקדם על פני חזית רחבה בלילה, עשוי יותר לגלות אישם את נוכחותו על ידי רחש תנועתו. יתר-על-כן, בחשיכה, וכשהחזית רחבה יותר, אין אפשרות להבטיח למשך זמן ניכר את הליכוד-לצדדין.

במסע ההתקרבות, עד אשר יגלה האויב את התנועה, אפשר ויוצא זמן נוסף רב עקב הצורך להבטיח ככל האפשר את השמירה ועל השקט. פריקת התחמושת מכל כלי-היריה בשעת מסע ההתקרבות, הנדרשת בתקנון-שירות-השדה, הוכיחה עצמה כמוטעית לחלוטין, מאחר שהיא משרה על הרובאי את ההרגשה שהוא בלתי מזוין, ובמקרה שהאויב מופיע במפתיע, הרי במקום להגיב נאלץ החייל לבקש מחסה, בו הוא מבזבז זמן יקר בטעינת כלי-נשקו. למעשה, התעלמו לחלוטין מהוראה זו.

על הפיקוד על הכיתות או המחלקות המתקדמות, עשויה להקל העובדה שהרובאים ממילא מתקדמים לקראת הבקעה במבנה מכוונס-יחסית. המרחקים והרוחים הגדולים, אשר בהתקפה יומית הכרח מוחלט הוא לקיימם ואשר אינם מופחתים אלא ממש לפני ההבקעה, — דבר אשר או עשוי תכופות להאיט את מעשה ההבקעה — מתבטלים בהתקפות לילה כבר מלכתחילה. הכיתות מפלסות את דרכן עד סמוך ככל-האפשר אל מערך עמדות האויב, ערוכות בשורה עורפית —

והן מתפרסות לצדדין רק ברגע האחרון האפשרי, ממש לפני ההבקעה או במהלכה, או לכשיפתח האויב באש, אם הבחין-בהן בטרם זמן. אכן, אם אמנם מתגלית ההתקפה, בטרם זמן, אזי אין לאבד אף רגע נוסף ויש לעבור אל עצם הבקעת האויב ישר מתוך מבנה התנועה ובכל ההקדם האפשרי, על-מנת לנצל ניצול מלא ביותר, להתקדמות-בשטח, את משך הזמן אשר יידרש לאויב, מרגע הזעקה, כדי להעמיד את יחידותיו (וביחוד את כלי-הנשק הכבדים שלו) במצב כוננות שלמה. אחרי חדירה אל דרג העמדות הראשון, מפנה כל כיתה את תשומת לבה באופן עצמאי אל המשימות אשר נקבעו לה מראש, במדויק.

מכל הסיבות הללו הרי יש להתקפות לילה, מבחינות רבות, אופי מובהק של פעולות פלגות מחץ. כבר הוזכרו והובהרו הצורך ברשת אלוות טובה לפיקוד הטקטי, עד לרמת הכיתה, וכן גם הצורך שהרגלים יהיו חמושים בתת-מקלעים וברובי-סער רבים ככל האפשר.

אפשר להזכיר בקצרה כי תחבולת לכיוון לילי בשביל אקדחים, תת-מקלעים ורובי-סער, נוסתה ב"בית-הספר מס' 2 למועמדי-קצונה של גייסות השריון" בווישאוו, במרס 1945. היא היתה מורכבת, בפשטות, מפנס חשמלי צר קוטר ושבית קיבולו אטום בפני מים והשפעת דחיפות), שהותקן על קנה כלי-הנשק. הפנס היה נדלק על ידי מנגנון ההדק רק משהתחילה התנועה-לאחור של הבריה. במרחק של כ-50 מטרים היה לקרן-האור קוטר של כ-10 ס"מ, ולמעשה ביטאה את קיי-הכיוון, מאחר שהפנס היה מורכב במקביל לקנה. משנחה קרן-האור על המטרה, היו משתמשים לשם מתן היריה בהדק שכבר נדרך מקודם. מלאכת הכיוון למטרה היתה קלה עד להפתיע, איפוא, ולא דרשה אלא זמן מועט. הפנס היה נכבה על-ידי היריה, וכך היה הרובאי נשאר שוב במחפה החשיכה. תחבולת זו הורכבה בנקל על הקנה, לפני השימוש בכלי-הנשק, ונראתה ככונת טלסקופית. כיון שמאו שוב לא ניסו להשתמש בה, אי-אפשר לומר דבר על ערכה השימושי, כי לפני כן יהיה צורך לבחנה שוב.

אם הצליחה החדירה ועמדת האויב נתפשה, יובאו קדימה כלי-הנשק הכבדים של הרגלים, וכך, כאשר יגיע הבוקר, ימצאו הם בעמדותיהם החדשות כשהם מוכנים מיד למבצעים חדשים — הכל לפי כונות הפיקוד ולפי המצב. מגודות מבט רחבה יותר, עשויה התקפת הלילה להיות שלב הפתיחה להבקעה רבתי, למתקפה, היא בוקעת את חזית האויב ומאפשרת לעתודות ההתקפה, או ליחידות המשורינות שהועמדו-הכן, לפרוץ בבוקר, שלמחרת, ללא דיחוי, אל תוך אזורי העורף של האויב. בדרך זו נמנעים במידה רבה מקרבות הבקעה של טנקים, אשר לעתים קרובות עולים להללו במחיר רב מאוד כבר בקו-האויב הקדמי ביותר. במקרה של מערכת עמדות המאורגנות לעומק רב, והמורכבות ממספר עמדות-בריה אלטרנטיביות, אפשר שיקדמו להבקעה זו מספר מתאים של התקפות המחולקות על פני מספר לילות.

בתותחייסער אפשר להשתמש לסיוע הרגלים בלילה רק באור־ירח בהיר מאוד, או בלילות ההופכים בהירים כתוצאה משלג — פרט לאותם תותח־הסער אשר השימוש בהם מתאפשר גם בלילה אפל הודות לתוספת של מתקן כיוון־לילה⁸, או זרקורים. כדי שלא לגלות את ההתקפה בטרם מועד, על תותח־הסער להישאר בהתקפת לילה בעמדת־הכינוס, עד שמבחין האויב ברגלים התוקפים או עד שהללו מבקיעים אל תוך עמדת האויב. רק אז אצים הם אחרי הרגלים ומתערבים במהלך הקרב. כאן "קולטים" אותם הרגלים הנתונים כבר בקרב, ואשר אתם חייבים עתה תותח־הסער להקים מגע ותיאום. דבר זה מבוצע על־ידי איתות אור־צבועוני ועל־ידי אלחוט, אמצעי אשר בעזרתו מקיימים הם את המגע עם הרגלים (בין על ידי מכשירי אלחוט שהנם שוים אצל הרגלים והשריון בין על ידי צירוף מכשירי אלחוט "רגלי" אל מפקדת השריון, או להיפך). סידורים כאלה הגם הכרחיים למניעת טעויות חמורות.

באותו זמן, או מאוחר יותר, מטיל עליהם מפקד הרגלים — או פיקוד מתאם שנקבע כבר קודם לכן — את המשימות של מתן סיוע ליחידות שהבקיעו. אם קיים פיקוד מתאם כנ"ל, ממילא ברור כי אזי יהיה הוא אחראי ל"קליטה" הנ"ל של השריון במערך הכוחות. לאחר זאת יכולות כיתות הרגלים, בפועל לפי אורח של קבוצות מחץ, בשיתוף פעולה עם תותח־הסער, להשלים — אחרי השתקת התותחים הנגד־טנקיים של האויב — את "גלילת" קו־ההתנגדות־הראשי של היריב ואת ההבקעה דרך מערך־ההגנה־הראשי שלו.

בבית הספר הנ"ל בווישאוו נבחן ב־1945 זרקור לתותח־סער בשביל קרב נגד מטרות התובעות קליעה מדויקת, והדברתן. הוא הורכב על התותח עצמו. אורו "בלש" את פני הקרקע — וכך נתאפשרה לחימה נגד מטרות כאלה בטוח של עד כ־300 מטרים. נתגלה כי קשה לאין שיעור לפגוע בלילה בזרקור כזה על ידי כלי־נשק כלשהו. ויתכן שאף בשביל הרגלים יוכל להועיל השימוש בזרקור כזה. אכן גם זרקור זה לא נבחן מעולם מבחן מעשי במבצעים ממשיים⁹.

מ ס ק נ ו ת

שאלת מבצעי־לילה עלולה להתייבץ בחריפות יתר בפני הצד הצפוי לפגישה ביריב בעל עדיפות פיסית גדולה — בשריון, בארטילריה, באויריה ובכווח־אדם. אזי יגדל עוד יותר, לגבי המתגונן, הצורך לנצל את שעות הלילה בשביל כל הצורות של פעילות־קרב ותנועה. רק כך, ובפרט בהתקפות — יוכל לאזן את נחיתותו ולחסוך בכוח־אדם רב ערך. בעתיד, כפי שהיה בעבר — יהיה על הרגלים להביא בדרך־כלל בחשבון התקפה בלי סיוע שריון. אבל אפילו כך, יש

(8) כנראה — מכשירים "אינפרא־אדומים" — המ ע ר'.

(9) ראה "תאורת שדה הקרב" ב"צקלון" מס' 33, ו"מערכות" חוב' ס"ה, עמ' 25. — המ ע ר'.

להעדיף התקפת לילה בלי סיוע משוריין, אולם תוך אבידות מעטות, על התקפת יום עם שריון ועם אבידות כבדות.

הצורך ברמת־יכולת גבוהה יותר של הגייסות, בשביל התקפות לילה, מחייב שינוי מתאים באימון הרגלים, בד בבד עם מתן הטיפול המקיף, בתקנוני־השירות המתאימים, לסוג זה של לחימה. עד עתה, לא טיפלו בנושא קרב־הלילה אלא באופן שטחי מאוד.

משהושלם האימון הנחוץ שהתנהל באור־יום, יש לחזור ולנהל בשעות הלילה את חלקו העיקרי של האימון־בשדה, הרי אין הכרח בכך שהאימונים יערכו דוקא משעה 0700 ועד 1700, וכי רק מדי כל ארבעה שבועות יערך תרגיל־לילה, שיהיה פחות או יותר בלתי פופולרי. יכול להיות גם היפוכו של דבר: שהאימון יועתק, בצורה מרוכזת, למשך תקופה ידועה, אל תוך תחומי שעות הלילה, בעוד שהיום ישאר ברובו פנוי מתפקידים־בשירות. אזי יהפוך הלילה ל"יום".

בהדרכה לקרב לילה, יש לקבוע, כמרכן, דגש מיוחד באימון באורח־הפעולה וההתנהגות הדומים לשל יחידת־"ציידים", בקרב גוף־אל־גוף, באימון למבצעי פלגות־מחץ, באימון להתמצאות ובקשר אלחוט־דיבור.

קיצורו של דבר: הגייסות אשר נועדו ללחום ביומתם־הם בלילה — חייבים להיות מאומנים טוב יותר מאלה הלוחמים בלילה רק שעה שאולצו לכך על ידי אויב.

"ככל שגדלים ריכוזי־הגייסות — כן גובר בשעות החשיכה הקושי לחניעם ולנהלם נכונה; ויש אזי, כתורת כלל, להפעיל רק גייסות כאלה, הנתונים נאמנה בידי מפקדיהם".

מערכיה וכליה של ההגנה הנגד-טנקית

הקולי פ. שאופלברגר

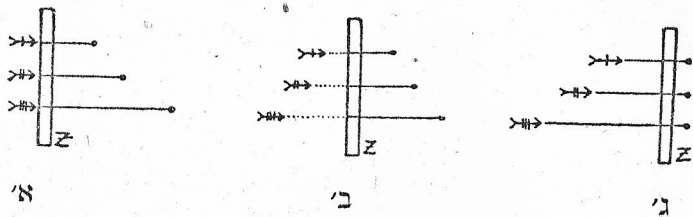

עומק ההגנה הנגד-טנקית — מהו ?

אחד המושגים אשר אפשר לומר, כי "התנונו" מחמת שימוש מופרז ושטחי — בדיבור ובכתיבה — כמונחים וביטויים, שהנוקט אותם אינו מפרש תחילה לעצמו, ברורות, מהו תוכנם המדויק, ואחר ירדו, עקב כך, למדרגת "סיסמת-שגרה", הנו המושג "עומק ההגנה הנגד-טנקית".

האמת היא כי "עומק" זה אין להשיגו רק על ידי כך, שכלי-הנשק יוצבו הצבה מדורגת-לעומק. צריך שיהיה מצוי גם עומק של מערך-הירי מבחינה

טקטית. טוחי הירי של סוגי הכלים הנגד-טנקיים השונים — צריך שיחפפו אהדדי. אזי, מנקודת ראות טקטית, לא יהיה עוד טוח הירי של כלי-היריה זהה עם הטוח התכליתי שלו. הקובע כאן הוא — לאיזה מרחק ניתן יהיה, מאותו עומק-שבמערך בו מוצבים כלי-היריה, לירות אש-הגנה תכליתית אל השטח שלפני העמדות הקדמיות של מערך ההגנה. אין ביכולתנו להציב את כלי הנשק הנגד-טנקיים השונים קדימה במידה כזו, (דוגמא א') שיוכלו לפעול אל תוך עומקו של התוקף — וכן ולא נוכל לדרג את כלי-הנשק לעומקו של המערך, מצב בו לא יוכלו לפעול כלל נגד עומקו של התוקף (דוגמא ג'). יש לשאוף לקראת פיתרון (דוגמא ב') המאפשר, מתוך עומק מסוים במערךנו, לירות בכל זאת ירי-תכליתי אל תוך עומק ידוע של התוקף.

לפיכך, נמצא, כי טוח-הירי, מבחינת תכונות-הירי-הטכניות, אינו זהה כלל עם טוח-הירי מבחינת יכולת-הירי הטקטית. הראשונות מציינות את המרחק בו ניתן עדיין להבקיע שריון מסוים; ואילו השניה מראה לנו לאיזה מרחק אל לפני-חזיתך ניתן לפעול מתוך עמדות מדורגות לעומק, בעת ירי-ניסוי לצורך הצגת כושר ההבקעה — לא מתבטא אלא במעט, כמובן, ת-פעולו של כלי-הנשק בתנאי מלחמה, מבחינתו הטקטית של הירי. בניסויי שכוה כוח-פעלו של הקלע, בפגעו במטרה, הוא הבולט מכל שאר הגורמים.

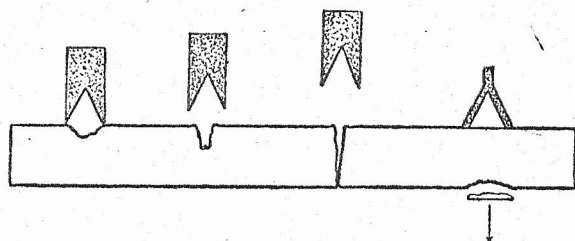
פעולת הקליעים בשריון ומאחוריו

הקליע בעל הגרעין הקשה — עדיף

יש עוד להתבונן בסוגית כושר-ההבקעה של כלי-נשק נתון. כושר-ההבקעה לבדו, רק במקרים נדירים פותר הוא את השאלה כולה. עצמת-פעולתו של הקליע מאחורי השריון שיש להבקיעו — היא אשר קובעת. מידת השפעתם של פגזים חודרי-שריון, שעל-פירוב הנם קליעים בעלי גרעין קשה, מאחורי השריון שיש להבקיעו — עולה בדרך כלל על כושר-פועלם של קליעים חלולים (מרשם מס' 2). כל הסוגים של קליעים חלוליי-מטען או רימונים חלוליי-מטען ומקשים חלוליי-מטען פועלים באמצעות הדף-פיצוץ מכון. אין להיכנס כאן ביתר פירוט לצורותיהם

עם כל היתקלות במכשול כלשהו, המתייצב בדרכו של הקליע אל מטרתו. לכן — חומרי-הסואה, ארגוני-כלים, חוליות-זחלים, או כיווי-פח מיוחדים («סינוריי-שריון»), המורכבים על השריון, עשויים להקטין בהרבה, או להעמיד בספק, את פעולתם של כל סוגי הקליעים-החלולים. יתר-על-כן, יש לכל סוגי הקליעים-החלולים, בשל משקלם המועט, כובד-חתך נמוך מאוד, דבר הגורם, בטוחי-ירי גדולים, למסלולי-תעופה תלולים מאוד. בשל השטח-המוכה המצומצם הנובע מכך, משפיעות על בן השפעה שלילית מאוד גם טעויות קטנות יחסית, באומדן-מרחקים.

לעומת זאת, כושר-החדירה של הקליע-החלול אינו תלוי בטוח הירי. יתרום העיקרי של כלי-הנשק חלולי-המטען מתבטא עדין לשלב ההתפתחות הנוכחי בכך, שהם באו כתחליף לרובים הנ"ט, אשר הפכו למחוסרי ערך, ולתותחים הנ"ט זעירי-הקוטר. בו בזמן — היתה התפתחותם זאת גם כרוכה בעליה ועצומה ככושר-

מרחם מס' 4

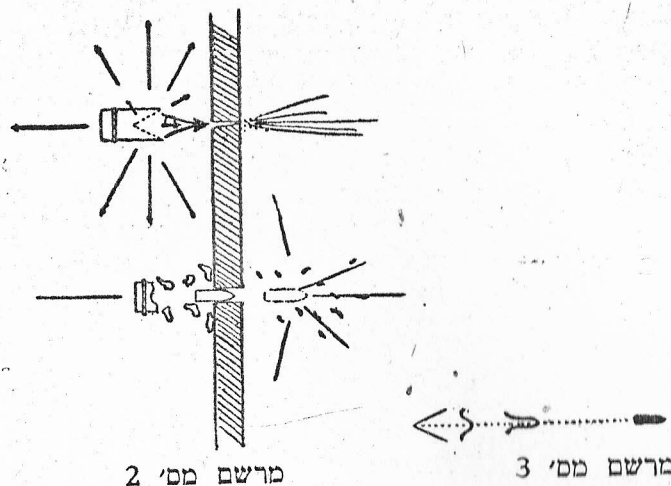
אחדירה, וכן באפשרות ליצר כלי-נשק קלים. בדרך זו, לא רק שנתאפשר להדביק יתרון התקדמותם של הטנקים, שבא להם הודות לשריונם, שנתחזק בהרבה, אלא אף ניתן היה לעלות עליהם במידה ניכרת. הקליעים-החלולים לא הצליחו להביא לידי „מהפכה“ חילי-חזית ותיקים מזהירים, ודאי לא לגמרי לשוא, מפני הערכה מופרזת של הקליעים-החלולים.

גורמים חדשים בהגנה הנגד-טנקית

הרקטות הנגד-טנקיות

חילוקי דעות לא-מבוטלים קיימים ביחס לאפשרות השימוש ברקטות כנשק נ"ט צמוד-קרקע. אך טוח הפעולה של כלי-נשק אלה איננו תלוי כלל בטוח אירי.

ציון עובדות אלו אינו גורע כלל מהערכתנו את סוגי-זין אלה, מבחינת רמת איכותם ככלי-זין, או את הצורך הרב בהם. אך יש משום יתרון בכך — כי לא נתפש להשקפות אופטימיות מדי. מי שעדיין לא עבר את טבילת האש¹⁾, יעשה

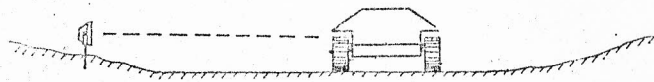
השונות של מבני-מטעני-הפיצוץ — צורת חצי כדור, צורת משפך וכו' — והשפעתם — הקשורה במבנה זה. נסתפק כאן בסוג המקובל ביותר — המבנה בצורת משפך עם כיווי חיצוני מעל לשקע-החלול.

מעלותיו ומגרעותיו של הקליע חלול-המטען

כיווי-המתכת דמוי-המשפך שמעל החלל בחומרי-הנפץ של הקליע חלול-המטען — כיווי המיוצר מתערובת-מתכות מיוחדת — משנה את צורתו בעת תהליך הפיצוץ והוסף לגרעין קשה מאוד (מרחם מס' 3). גרעין זה נשאר תקוע בתוך לוח-השריון, באותה נקודה שבה אוול כושר-החדירה של הקליע חלול-המטען, ובצד-המוצא של התעלה הצרה, אשר הקליע פורץ לעצמו בשריון, חודרים אל פנים המטרה המשורינת (כלי-הרכב), המבוקעת, גזים חמים גבוהי-מתח של סילון-הפיצוץ. סילון זה גורף אתו חלקי מתכת נמסים וחלקיקים שנקרעו מעל השריון המבוקע. מהלומת-גזים-חמים זו רק לעתים רחוקות ממיתה את הצות או משמידה את החומרים הרגישים, אלא-אם-כן היא פוגעת פגיעה ישירה בעצמים רגישים אלה. אין לשכוח כי לקליעים-החלולים דרושים מרעומי-מגע רגישים מאוד, ומהירי-פעולה ביותר. מבנהו דמוי-המשפך של חומרי-הנפץ אסור שיהרס ברגע הפגיעה. נוסף על כך, לשם השגת כושר-חדירה גבוה, יש לשמור ברגע הפיצוץ, בכל הצורות של המטענים-החלולים, על מרחק מסוים בין המטען-החלול לוחי-השריון (מרחם מס' 4). בהתאם לצורת החלל ולפי זווית-הפתח של משפך-הכיווי, מגיע גודלו של מרחק זה למחצית קוטר הקליע — ועד לקוטר שלם. דרישות גבוהות אלה, הנדרשות ממרעומי הקליעים החלולים, גורמות לכך שהללו מתפוצצים

מעל לקרקע, כשהם מוסוים. ככל האפשר מכונים אותם אל נקודת-הכיוון, בדומה לכלי-נשק (יותר מאשר למוקשים רגילים), באמצעות מכשירי עזר פשוטים. הפיצוץ מופעל על ידי ציפה, ברגע שהמטרה הנעה עוברת את נקודת הכיוון שנבחרה, — או גם באמצעות מנגנון פיצוץ מיוחד, הפועל אבטומטית. מסלול התעופה של ה"חלק-הפוגע" של "המוקש הנורה" דומה למסלול תעופה של קליע; ואין זה חשוב כאן, אם הכנה היא להשיג פעולת חדירה, או פעולת ריסוק (מרשם מס' 4).

מובן מאליו, שלא זו בלבד, כי עקב הופעתם של אמצעים חדשים אלה נעשתה עתה הצבתם של "מחסומים-פחים" פשוטה יותר, ונתקצר משך ביצועה, אלא נוסף על כך היא דורשת כיום כוח אדם מצומצם בהרבה. כן יש עוד להזכיר בתור נשק המשמש ללחימה נגד שריון אף את אמצעי-התבערה — וביחוד את התערובות השונות שמשותף בהן הנפלט (או ה"אופלם", החדש והיעיל יותר).

מרשם מס' 6

ידוע למדי, שפחדם של בני-אדם מפני האפשרות שישרפו הוא גדול מאוד; דבר זה מבטיח לאמצעים אלה, בצד השפעתם הפיסית והחומרית הניכרת, גם השפעה פסיכולוגית גדולה מאוד. במקרים של פגיעות טובות בפצצות-אש שכאלה, צפויה השפעה הרסנית, אשר לקליעים-רקטיים זעירי-קוטר, הממולאים באמצעי-תבערה הרי לעת-עתה אין צפויה להם הצלחה, היות ותוכנם-המתלקח הנו מועט מאוד, כמובן. אכן, בשום אופן אין לראות שיפורים נוספים בתחום אמצעי-התבערה כדבר מחוסר סיכוי.

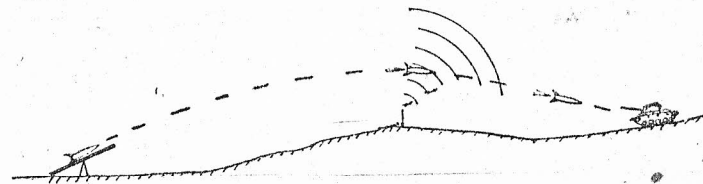
המסקנות לגבי הפיקוד הטקטי ולגבי הפיקוד העליון

המסקנות המתקבלות מתוך הפרקים הקודמים — הן של סקירה זו, והן של קודמתה⁽¹⁾, הן בולטות-לעין. לפיקוד הטקטי דרושים אמצעי-לחימה משוריינים, הנתנים בידי כלים ללחימה נגד שריון, שביכולתם להשמידו בטוחים גדולים, והמאפשרים לו מכות-נגד מיידיות או התקפות-נגד (מתוכננות יותר) מהירות ובנות-תכלית. הפיקוד העליון זקוק לאמצעי לחימה משוריינים, אשר יאפשרו לו ליצור במהירות נקודות-כובד של פעולות-הדיפה, ולסכל את הבקעות האויב לתוך עומק מערכנו-אנו. נחיתות מן-האוויר של קבוצות-מחץ משוריינות או בלתי משוריינות — מן ההכרח שתהיה אפשרות לנפצן במהירות ובשלמות בכל מקום. הן הפיקוד הטקטי והן הפיקוד העליון — לא יוכלו ל"הסתדר" בלי אמצעי-לחימה

(1) ראה "צקלון" מס' 35, "מה בין טנק לתותח-טנר?" מאת אותו המחבר. — ה מ ע ר.

בתבונה אם לא יבנה את מסקנותיו הסופיות על הישגי המכסימום של גייסות מובחרים, בעלי משמעת גבוהה.

ביחס לרקטות נ"ט הנורות ממטוסים, אפשר לצפות לסיכויי-פגיעה טובים כבר בטווח-הירי של קרוב ל-1200 מ'. העובדה, כי כושר-החדירה של הקליעים-החלולים איננו תלוי בטווח הירי, מביאה לידי מחשבה להנחות-ממרחק אל המטרה רקטות-מונחות חלולות-מטען, בעלות כושר-ביצוען רב — בין שהדבר יעשה ממטוס ובין מן הקרקע. ברשות הגרמנים, סמוך לגמר המלחמה, היה כבר קליע רקטי נ"ט מונחה-מרחוק, שכונה על ידם — "כיפה אדומה". מאז שוכלל ופותח כלי-נשק זה על ידי הצרפתים⁽²⁾, את הקליע-הרקטי — אשר נורה, מאחורי מחפה,

מרשם מס' 5

לכיוון כללי ידוע — "מקבל לידיו" אחר-כך, תוך כדי טיסתו, המנגנון של ה"הנחיה מרחוק", והוא מכוון במדויק אל המטרה. כלי-נשק דומה זה, היה "מטול הרקטות" (zielew rfe) של חיל-הרגלים, שפותח על ידי המצאיא ובורובסקי סמוך לסוף המלחמה, ושימש להדברתן היעילה של "מטרות-נקודה" חשובות (מרשם מס' 5). מבלי בדיקה וניסוי מדויקים ביותר של רעיון זה, אי-אפשר לשפוט מלכתחילה עד כמה ברי-שימוש יהיה פתרון זה, הנראה מלכתחילה כה קוסם. כחסרונותיו נראים, בין השאר, האפשרות להפרעת שידורי-ההנחיה האלוטטיים ושיבושם, ע"י האויב, אך מעל לכל — אותן הדרישות המוצגות כאן על יכולת התגובה של הקליע-המכוון, שזמנעט וגובות בלוגיות-ממש; אכן הספקנות מעולם לא שימשה גורם התקדמות. אבות אבותינו, בזמנם, לא רצו אף להאמין באפשרותה של הטיסה.

מוקשים ואמצעי-תבערה

בין החידושים בשטח המוקשים כדאי להזכיר במיוחד את "מוקש-הנורה" (מרשם מס' 6) הפועל למרחק⁽³⁾. ידוע כי ממרחק של למעלה מ-50 מטר, הצליחו להשיג, תוך אחוזי-פגיעות טוב מאוד, חדירות-שריון ניכרות, שהיתה להן השפעה רבה בתוך כלי-הרכב הנפגע. מוקשים-נורים אלה אינם נטמנים באדמה, אלא מוצבים

(1) כונת המחבר כאן, כמובן, למצבי-ההרים בצבא השביצרי בכללו. — ה מ ע ר.

(2) ראה "מערכות" צ"ה, עמוד 120. — ה מ ע ר.

(3) כלי-נשק זה מכונה "מוקש", הואיל וניתן לחסום בעזרתו, כבמוקשים רגילים, שטח עביר לשריון — אך מבחינת מהותו אין זה מוקש ממש. — ה מ ע ר.

משוריינים. את עצמות האגז החזקה יש לזוג עם ניידות מספקת. בכל מקרה של הגשת סעד, — וזאת היא משמעותה האמיתית של הפעלת העתודות, מסוג-הנשק העומד לרשות הפיקוד-הגבוה, לעזרת אלה הנתונים ללחץ האויב — יפה תמיד, מעל לכל, תוקפו של העיקרון: הנותן במהרה — כפליים נתן. מי שכבר יצאה נשמתו אין עוד טעם לעזור לו.

שאלות-הסיכום

האם את צרכיהם של דרגי הפיקוד השונים ניתן למלא בעזרת אותם אמצעי-הלחימה המשוריינים? האם ניתן למדינה קטנה לרכוש כמות מספקת של אמצעי-הלחימה הנרציים? מהן הדרישות שאותן יש להעמיד במקום ראשון? האם, גם לאחר שנרכשו, אפשר אמנם — למרות הרכישה של אמצעי הדיפת-שריון כבדים, בצורת תותח-סער, ואולי אף טנקים — לותר על כלי-נשק משוריינים קלים, בעלי היסע-עצמי, ומרובים במספרם?

בשאלות שהוצגו כאן מסתכמות בעצם בעיות ההגנה הנגד-טנקית הנוגעות לנו. בפרקים הקודמים נגענו ברוב השאלות האלה — במידה שהדבר נראה כדרוש בשביל הסקת מסקנות. גם עתה אפשר לותר על פירוט נוסף. די יהיה בכך, אם נתייחס כאן לעניין נוסף אחד: אל כלי-הנשק הקל, בעל היסע-העצמי, אשר טרם הוזכר בסקירה זו.

כן-בעל-היסע-עצמי גלגלי במקום זחלי

אמצעי-הלחימה-המשוריינים הכבדים הדרושים — ודאי שלא תהיה אפשרות לרכשם במספר מספיק-באמת — לא בצורת טנקים ואף לא בצורת תותח-סער — אלא, במקרה הטוב, במינימום-המוחלט שעוד ניתן לעמוד לו. מאחר וכל התותחים הנ"ט גרורי-המנוע למיניהם, בין הכבדים שבהם ובין הקלים שבהם, כולל חסרי-הרתע הגרוריים, הנם חסרי-ניידות מדי, מבחינה טקטית — הרי דרושים לו גם כלי היסע-עצמי במספר מספיק. התותח הנ"ט השביצרי הקל (חסר הרתע), החדש, בן 90 המ"מ, עונה על צרכיו של הפיקוד העליון — הן מבחינת תכונות הירי הטכניות והן מבחינת כושר-ביצועי. תותח זה, ניתן להרכיבו, בדומה לכלי-היריה חסרי-הרתע האמריקניים המורכבים על כן בעל היסע-עצמי. אולם אותו הכן צריך שיהיה לו שריון-קל, אשר ישמש מחפה לפחות בפני אש-רגלים ובפני רסיסי פגזים. כושר-המעבר של כלי-רכב מגועיים חדישים בעלי הנעה כל-גלגלית, בשטחים קשיית-נועה, הנו כה רב — עד שיאפשר שימוש בשילדות-גלגליות⁶ — שכאלו, אך, כדי שתובטח ניידות טקטית מספקת, דרושה מערכת-היגוי כפולה —

(5) דהינו — ישחרר מן ההכרח להשתמש בשלדות-זחליות דוקא. — ה מ ע ר.

הן קדמית והן אחורית — למען שאפשר יהיה להימנע מן הצורך לטובב את כלי-הרכב אחורנית.

טוח-ביצועו המוגבל מאוד של כלי-נשק כזה עושה לדאזיה ביותר את האפשרות למתן ירי-היקפי. מאחר שמבנם של קנים מתניעים שכאלה יהיה פתוח מלמעלה — לא יהיה בדרישה כדי לגרום לקשיים. ניתן יהיה להקנות לכלי זווית-הגבהה גדולות למדי. הודות למהירות-התנועה הרבה על פני כבישים, ולטוח-הנסיעה הגדול, מאפשרים קנים קלים שכאלה, בעלי היסע העצמי, להזיזם על פני מרחקים גדולים ובפרק-זמן קצר.

תכונות אלו הנו בנות-שימוש גם לצרכי טיור; ואילו צורת-המבנה הפתוחה מלמעלה מאפשרת גם הצבת כלי-יריה אחרים בתוכן⁶. הרכש של קנים בעלי היסע-עצמי ובעלי מרכוב-גלגלי, אשר ישאו שריון קל, אפשרי בלי קשיים מיוחדים ותוך פרק-זמן הבא-בחסכון. במידה שישתמשו לכך בשלדי-כלי-רכב מן הסוגים הנהוגים אף בתוך ארצנו-אנו (שביצריה). הסכומים הנדרשים לכך לא יחרגו מתחומים מתקבלים על הדעת, וממילא לא יופיע הצורך בשום שירות-בדק ותספוקת נוסף ומיוחד; ולעומת כל סוגי כלי-הרכב הזחליים או הזחליים-למחצה, ניחנה השלדה הגלגלית אף ב"משך-חיים" ארוך פי כמה וכמה משלהם. הדרישות לכושרם של הנהגים כמעט ואינן עולות על אלה הנהוגות לגבי נהגי רכבי-דמיי-שריון, או של משאיות כבדות. גם בחוץ-לארץ, ולא רק אצלנו בשביצריה, מקדישים עתה תשומת לב ראויה למגמת-התפתחות אפשרית כזו. ואילו לגבי ארצנו-אנו מעניינת מגמת-התפתחות זו משום שני טעמים: אין היא מביאה עמדה את הסכנה של פיצול-כוחות כספי, ובו בזמן יש בה כדי להגביר את כושר הלחימה של צבאנו.

(6) דהינו, לא דוקא נגד-טנקיים כגון, מרגמות למיניהן, ועוד. — ה מ ע ר.

לקח שיתוף רגלים וטנקים בשבעה קרבות

(מספר ניסיונות בזירת אירופה, 1943-45)

הקולילויט' א. א. בראדין

כונת מאמר זה היא לבחון מספר קרבות, בהם נטל המחבר חלק, ושהיו מעורבים בהם רגלים ושריון; וכן לנסות להסיק, במידת האפשר, מסקנות מסוימות בדבר שיתוף-הפעולה בין שני החילות הללו. לצורך זה נבחרו כאן במתכון ניסיונות, המהווים מעין "סלט מעורב", כדלהלן:

- א. עלית-סער" בחופי סיציליה.
 - ב. תפישת "נקודת יתד" בנורמנדיה בימים שבין ע + 2 ועד ע + 6 (ימים ב' - ו' שלאחר הפלישה).
 - ג. גדוד החסר סיוע-טנקים, המותקף על ידי אויב, בנורמנדיה, בהתקפות-נגד של טנקים ורגלים.
 - ד. התקפה, בסיוע טנקים, בחבל ה"בוקאז" (1) של נורמנדיה.
 - ה. הקרבות להבקעה-החוצה מתוך ראש הגשר הנורמנדי.
 - ו. התקפה על ה"איי" בהולנד.
 - ז. ההתקדמות המסיימת בגרמניה, כשיחידות חיל-הרגלים הנעות-בראש מוסעות במסיעי-גייסות-משוריינים.
- מוטב כי יובהר מראש, כי לפי תפיסתו של המחבר את חילו שלו, חיל-הרגלים, הרי חיל זה הוא חיל ה-"Arme Blanche" (חיל ההלם-הבלתי-אמצעי); דהיינו - שאיש הרגלים האמיתי הנו, ומוכרח להיות, החייל הרגלי הלוחם, המאומן יפה בכלי-נשקו ובטקטיקה ועזירה, והמסוגל לפעול בכל התנאים ובכל סוג שטח, ואין לעולם לראותו בבחינת "תופס-קרקע שכבר נכבשה" או "הולך אחר הטנק" גרידא.

(1) "בוקאז" - ביטוי המקובל בנורמנדיה לציון חבלי ארץ בעלי צמחיה (ברובה תרבותית) צפופה, וגדרות-שיחים עבותות רבות, התוחמות חלקות-שדה ומשתרעות לאורך דרכים ושבילים - ג'רעדן של צלפים (כולל מקלעים, תותחים ג'ט, וטנקים מוסתרים בצמחיה), ותופת לגופי-צבא המכצעים התקדמות על פני שטח כזה, הורוע מכשולים. - המ ע ר.

ואולם, בימים אלה של כלי-הנשק החדישים ההרסניים, שעה ששפע תביעות מנוגדות מופנות אל כוח-האדם של האומה, חיוני הוא כי לחיל-הרגלים הבריטי, המועט במספרו, ינתן "סיכוי הוגן בלחימה". לשם תכלית זו יש לתת לו סיוע נאות של חילות אחרים, מתוך כונה לחסוך באבידות ולהימנע מ"מלחמת שחיקה". על כן אמנם זקוקים אנו למכסה מסוימת של מכונות - עלי-כל-פנים במידה הנדרשת כדי להחזיר לנו את האיזון במלחמותינו נגד תוקפנים אשר לרשותם כוח-אדם במספרים מכריעים; אולם אל נא נשכח לעולם, - כפי שעושים זאת הרבה "משוגעים לדבר אחד" ואלה המכונים "מומחים" - את העובדה שהגורם שיש לו, בסופו של דבר, חשיבות אמיתית הוא האדם ורמת רוחו.

כל השאלה של שיתוף-פעולה בין רגלים ושריון היא, כמובן, נושא מרתק מאוד, ואפשר לדון בה מכל נקודות המבט; וכפי שמתארע לעתים כה קרובות, לא תמיד מתממשת התיאוריה בעולם-המעשה הקשה, שעה שמתרחשים מכל עברך דברים בלתי-נעימים.

הבה ונבחן עתה אחדים מהניסיונות המבצעיים שנבחרו לצורך מאמרי זה.

נחיתת-הסתערות ליד מאַרזאַמאמי - בסיציליה

ב-10 ביולי 1943, הסתערה בריגדת הרגלים ה-231 (ממלטה) - בריגדה עצמאית בקורפוס-השלושים ליד כפר הדיג מאַרזאַמאמי, בקצה המזרחי של חצי האי פּאַצ'ינו בסיציליה. משימתו הבלתי-אמצעית של הקורפוס-השלושים היתה להבטיח את שדה התעופה בפּאַצ'ינו עצמו, ואחר לנוע צפונה וצפונה-מערבה מהחוף, אל פנים הארץ, כדי לחפות על האגף הפתוח של הקורפוס השלושה-עשר בהתקדמותו על קאטאניה.

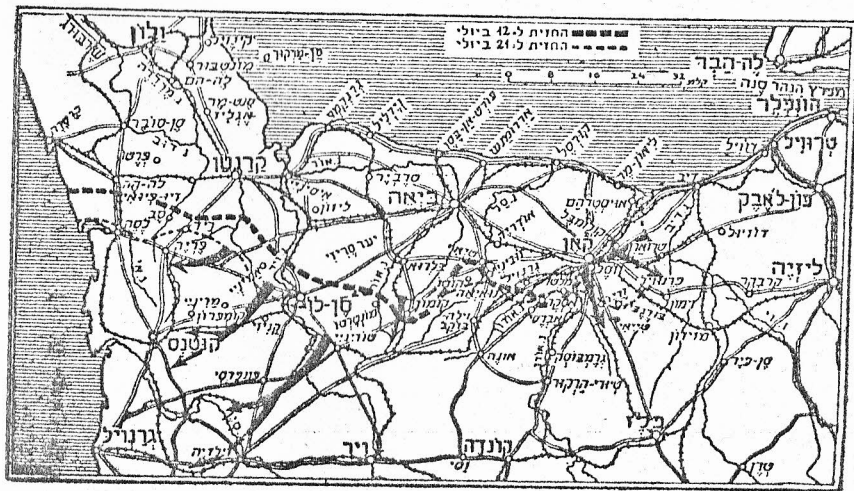
הבריגדה הסתערה כשהגדוד ה-1 לרגימנט דורסאט (גדודו של כותב שורות אלו) מימין והגדוד ה-1 לרגימנט המפשייר משמאל. משימת הגדוד ה-2 לרגימנט דבונשייר, עם גונדת "שרמנים" בסיועו, היתה לפרוץ-החוצה מראש-הגשר הצר שיתפס באופן זה, וללכוד סוללה חופית במרחק כ-3¼ ק"מ מן החוף. ההסתערות, שנתקלה בהתנגדות חלשה, זכתה להצלחה מלאה, אולם זהות-חנינים האיטלקיים דבקו בתפקידם באומץ רב יותר מחיל-הרגלים שלהם שעל החופים. למעשה, פלוגה ב' של הגדוד ה-1 לרגימנט דורסאט, שהמשיכה להתקדם בתנופה רבה, השלימה כמעט את לכידת סוללת האויב לפני שבאו אנשי רגימנט דבונשייר, אולם בשלב זה החליטו כמה טנקים (R 35) לערוך התקפת-נגד, כנראה בתקווה להציל את הסוללה, באותו מעמד נתבררו לו למחבר דברים מסויימים:

(2) "ראנו-35" - טנקים צרפתיים, אשר נפלו בידי האיטלקים לאחר מפתל צרפת במלחמה. אלה הם אותם הטנקים בהם השתמש הצבא הסורי בפלישתו לא"י ב-1948 (דוגמתם - "טנק דגניה"). - המ ע ר.

1. הטנקים שלנו לא היו, כפי שדימינו, בלתי-פגיעים, בחינת אינ-לנצחם. הם נהגו בזהירות קיצונית, בעיקר עקב היותם על קרקע בלתי-מוכרת, וזמנית "מחוץ לשיווי משקלם"; ומעולם לא נמצאו לפני חיל-הרגלים.
2. משחזרו הטנקים שלנו והשיגו את שיווי משקלם, היה ביכולתם למחוץ ולחסל — כשהם יורים מעמדות בהן חופה גופם על ידי קפלי קרקע, שרק צריחם נושא-התותח יכול היה לפעול מעליהם⁽⁴⁾ — בקלות רבה למדי, את "קופסאות השימורים" הנעות של האויב.
3. הדרך משיעור-רצון היחידה לשיתוף-פעולה עם הטנקים שלנו היתה באמצעות מגע-אישי.

תפישת גבעה והשתלטות עליה

ביום ע + 2, הוא 8 ביוני 1944, פרצה-החוצה הבריגדה המשוריינת ה-8 מראש-הגשר של הדיביזיה ה-50, דרומית-מזרחית לביאָה, כשמטרתה היא לתפוס בזה אחר זה "נקודת יתד" עד אל הר פּאנסון, ועד בכלל; נקודות-היתר היו צריכות להיות אלה אשר מהן תוכל לפעול הדיביזיה המשוריינת ה-7, שנחתה מאחורי הדיביזיה ה-50. היות וגדוד המנוע של הבריגדה המשוריינת ה-8 — גדוד 12 של "קורפוס-הקלעים-המלכותי של המלך" — טרם נחת עד לאותו שלב, נתמלא תפקידם זמנית על ידי הגדוד ה-1 לרגימנט דורסאט של בריגדת הרגלים ה-231.

ראש-החוף הנורמנדי

החיצים מסמנים את התקפות בעלות-הנרית בשבוע האחרון של יולי

(3) עמדות-תובה. — המער.

אשר השתתף לפני כן בהסתערות ליד לאַ-האָמל-אָסנל. אין צורך לומר, כי ברשות גדוד-המנוע "מוויף" לא היה כל רכב מנוע, הגם שפלוגה אחת "רכשה" אופניים. קבוצת-הבריגדות המשוריינת ה-8 פרצה-החוצה מראש-הגשר בשעות אחר-הצהריים של 8 ביוני, סמוך לסנט-לאָגֶא, והתקדמה דרך לוסלָל ואודריא כדי לתפוס את הגבעה 103, ממש צפונה לטיאי-על-הנהר-הסלָל והפרבר שלה, סנט פיאָר, הגדוד ה-8 של רגימנט חיל-הרגלים-הקל מדורהאם, בסיוע גדוד השריון של "צייד שָאָרבוד" היו מנסים אותו זמן לתפוס את סנט-פיאָר ולהחזיק בה. אחרי שהתגבר על ההתנגדות באודריא, התבסס הכוח על גבעה 103 לערבו של 9 ביוני (דרך, אגב, מאחורי הטירה של פאָבי, סמוך לאודריא, ראינו את השבויים, מקרב הדיביזיה הקנדית ה-3, שנפלו בידי האויב — ושנרצחו על-ידי היריבים הישירים שלנו, דיביזיית-השריון-הס"ס ה-12 — כשהם מונחים על הקרקע ערוכים שורות-שורות).

הגדוד נערך בצורת "תיבת" (4) הגנה, שסודרה במרווח במקצת סביב לשריון רגימנט-היומנארי אָסאָכס (שהיה עתה רגימנט-שדה ארטילרי, בעל היסע-עצמי), גונדת טנקים הוצבה בסיוע לכל פלוגה, אותו לילה נאסר קרב כבד על הגדוד ה-8 של רגימנט חיל-הרגלים-הקל מדורהאם, בסנט-פיאָר, וחלק מאותו גדוד אולץ להיסוג אל תוך עמדה שעל הגבעה 103. שארית הרגימנט החזיקה מעמד בתקיפות רבה והיותה מוצב-חוץ רב ערך בשביל עמדתנו הראשית.

מאו ואילך, "זכינו" לתשומת לב רבה-הולכת של האויב, והיה ברור בהחלט, כי חדירתנו אל תוך שטחו, שאימה על הכביש ה"רוחבני" (5) הראשי של בין קאָאָן וקומוֹן, אינה אהודה עליו ביותר. בין זמן זה ל-12 ביוני, שעה שהתקדמות הדיביזיה המשוריינת ה-7 מביאָה החלה להיות מורגשת, היתה הגבעה 103 — "גבעת הנמר", כפי שהחלו לכנותה — נתונה להתקפת-נגד רצופה, שבוצעה בעיקר על ידי דיביזיית-השריון-ס"ס ה-12, שצוידה בטנקים מטיפוס "סימן-4" בשם "נמר" ("טיגרי"). התקפות-נגד אלה לבשו צורה של אש כבדה מאוד מצד הטנקים מטיפוס "נמר", ומהארטילריה של האויב מדרום ומדרום-מזרח, והן לוו פעמים רבות בהתקדמות רגלים דרך השטח ה"סגור" שבין הגבעה 103 וקריסטו אשר למזרח. רק "זבובי-האש" — הכינוי ל"שרמנים" נושאי התותח בן 17 הליטראות הבריטי — ורגימנט-היומנארי מאָסאָכס עם תותחיו, יכלו להתמודד-ממש עם ה"נמרים" של האויב; הגדוד עמד במבחן חמור, אולם הוא החזיק-מעמד איתנות, ומצב קריטי, במידת-מה, נמנע.

בקרב זה, היו התרשמויותו העיקריות של המחבר כדלקמן:

- (4) אותו שם מבשר-רעות מימי המדבר המערבי, כשהשריון הגרמני היה הכופות מדי מתגבר על התיבות — א. בראָדין.
- (5) כביש המוליך לרוחבה של גזרת החזית, ולא לעומקה. — המער.

1. שיתוף-פעולה הדוק בין רגלים לטנקים חשיבותו גדולה בהגנה כבהתקפה. אין כל ספק, כי ההשפעה הפסיכולוגית של טנקים הנשארים במקום ומתמידים בהשתתפות בהגנה יחד עם חיל-הרגלים — בפרט כאשר האויב מתקיף בטנקים — היא גדולה מאוד. באותו אופן עצמו רחוק היה הדבר מלעודד את הגייסות, כשהטנקים שלנו מחמת נחיתות תותחיהם, נסוגו אל מאחורי הרכס, בהניחם לרגלים להוסיף ול"לספוג" את פגיעות האויב לבדם.

2. בלב המהומה של התקפת-הנגד, לא היה מצוי כל תחליף תכליתי למגע אישי בין מפקדי הרגלים והטנקים.

3. העובדה שרבים מפגזי 88 המ"מ של האויב התנפצו בראשי צמרות העצים — דבר הגורם לרסיסים ולפגיעת-תנתו על פני השטח הסמוך לעצים — היתה אחד הסיכונים הבלתי נעימים של המצאות בשטח ה"בוקאז"; והיה זה גורם תכליתי לכך שהטנקאים סגרו את צריחי הטנקים — דבר שהכביד עוד יותר על החייל הרגלי שמחוץ לטנק לדבר אישית אל המפקד בפנים.

קרב הוטו הראשון

ב-19 ביוני ערכה בריגדת הרגלים ה-231 התקפה על הוטו במטרה לתפוס כפר חשוב זה; הכפר לא זו בלבד שנמצא על העורק-הרוחבני קאאן-קומון, אלא אף חלש על חלק ניכר של עמק הסאָל דרומה מזויבניי. משימת הגדוד הראשון לרגימנט דורסאָט היתה בהודמנות זו לאבטח את האגף הימני של ההתקפה הראשית, כשטירת קורדיליון — שנמצאה מרחית-צפונית לכפר הוטו, בסמוך לו — היא יעדה הסופי. סיוע שריון ניתן רק להתקפה הראשית.

ההתקפה כולה נתקלה בהתנגדות תקיפה מאוד, והיה ברור בהחלט, שהאויב אינו מוכן לסגת מכל שטח שהוא, אם אך יוכל להימנע מכך. הפלוגות שבראש גדודו של כותב השורות הללו התקדמו בעקשנות רבה בשטח "בוקאז" קשה; ותפסו את השטח עד לטירת קורדיליון ממש, ואילו אנחנו, בתורת המשמרה-האגפי, היינו טרודים מאוד לא רק בהשתלטות על שטח טירת קורדיליון, אלא אף בהגנת אגפנו הימני שלנו; והאויב השיב מלחמה, בהשתמשו שימוש מושכל בטנקים — הן במחפורים והן בניידים — בסיוע לרגלים שלו. היות ורוב נתיבי-הגישה האפשריים היו ממוקשים, ומכשול נוסף נוצר על ידי קיומו של פלג ביצתי, שהוגדל על ידי הגשם — היתה התנועה-קדימה של תותחינו הנגד-טנקיים קשה והושהתה. כתוצאה מכך נתפתחה לחימה מרה ומעשי אומץ רבים בוצעו; אולם בסוף היום לא עמדה כלל על הפרק האפשרות לעשות יותר מאשר להחזיק באותו שטח בו זכינו — שהיה ניכר למדי — ולהתארגן מחדש.

היות והמחבר התחיל אותו יום כסגן מפקד של הגדוד — והיה עליו זמן

לא רב לאחר שעת האפס (שעת ה"ש") ליטול לידינו את הפיקוד על הגדוד (לאחר שהמפקד נפגע) — הרי רשמיו על אותו יום היו חיים במקצת!
בעיקרם היו הם כדלהלן:

1. אם אין לרגלים סיוע כנגד אויב שבידו טנקים, מקבל התותח הנגד-טנקי, או הנשק הנגד-טנקי האחר, חשיבות ראשונה במעלה. באותם ימים, מחמת השאיפה העזה להגדיל את ראש-הגשר בנורמנדיה ולהמשיך להלום ללא הרף באויב, אי-אפשר היה לבצע סיוורים מפורטים של השטח ה"סגור" בחבל ה"בוקאז" הזה! לאמיתו של דבר, הגדוד הגיע ממקום אחר לשטח-ההיערכות ממש לפני ההתקפה, ולא נמצאו לו ידיעות רבות. כתוצאה מכך היה הכרח כי המכשולים בפני התקדמותם של תותחים נגד-טנקיים יתגלו רק ב"דרך הקשה".

2. השימוש שהשתמשו הגרמנים במערכת-ההגנה שלהם בנורמנדיה (בצורה שלבשה אז), בטנקים מחופרים המסייעים לרגלים שלהם באזורי-מערך קדומניים למדי — יתכן והוא נבע בחלקו מהעובדה שכמעט כל השריון הגרמני שהיה מצוי בזירת המערב היה מרוכז באותו זמן נגד הגורה הבריטית שבחזית הגרמנים.

3. אחרי כל אבידותינו מאז יום ה"ע — נכנס עתה, זו הפעם הראשונה, חלק גדול של הגדוד לקרב שהיה בלתי-נעים במיוחד. על צעירים אחדים, מאנשי הגדוד, השפיעה ללא כל ספק העובדה, כי לאויב היו טנקים בעוד שלנו לא היו, השפעה נפשית שלילית ניכרת למדי.

4. רב ערכו של "מטול הרגלים הנגד טנקי" (פיאט), או כלי שוה-ערך לו, בידי אנשים אמיצי לב — ביחוד בהיעדרם של תותחים נגד-טנקיים ושל הטנקים שלנו עצמנו.

קרב הוטו השני

בהתקפה השנייה על הוטו, ב-11 ביולי 1944, נמצא שוב הגדוד מימין. משימתנו המיוחדת היתה להשיב אחר את איום-האויב העיקרי, שהיה קרוב לודאי כי יתממש בדמות התקפות-נגד שיונחתו מאחורי טירת קורדיליון או מדרום לה. למעשה תוכננה ההתקפה באופן שתעקוף את הטירה ואת השטחים גדורי החומה שסביבה, וקיים היה חשד — כפי שגילינו אחר-כך, לא נטול בסיס — שהתגובה המסוכנת ביותר של האויב על התקדמותנו עלולה להיות התקפת-נגד של רגלים וטנקים נגד אגפנו הימני שלנו שעה שזה נע דרומה על פני שטח הטירה.

אחרי יום של לחימה קשה, התקדמה הבריגדה עד אל תוך פיאט-הצפון-ממש של הוטו, אולם האבידות היו כבדות, וההתקפת-הנגד המצופה של האויב, אמנם התגשמה בפועל. זוהי ההודמנות הראשונה, הזכורה למחברי, בה היה עד להתנתנם לפני ההתקפה של "משעולי טנקים" עד נקודה בסמוך-ממש לקו החזית מאחוריו, כשהפלסים מאריכים דרכים אלה תוך כדי המשך ההתקדמות. התקדמויות בשטח ה"בוקאז" נערכו כרגיל מגדר לגדר כשהטנקים ואחדים מכלי הנשק של

הרגלים מלויים באשם את הרובאים שעה שהללו מתקדמים לתפוס את עמדות האויב שברצועת-הגדר הצטופה והמוצקה הבאה. בנועם קדימה לתפוס את מקומותיהם עם הגייסות המוליכים השתמשו הטנקים, כלי-הרכב המשוריינים „לתפקידים משונים“ (ה„תנינים“ הנושאים להביוורים, טנקי-המורג לסילוק המוקשים, וכיו"ב). וכן התותחים הנגד-טנקיים, „במשעולי טנקים“ אלה.

ההתרשמויות העיקריות מקרב זה מנקודת המבט של יחסי רגלים ושריון.

הן:

1. שוב — ההשפעה החשובה מבחינה נפשית של טנקים הפועלים יחד עם הרגלים, והנשארים במשך ההתארגנות-מחדש על היעד — ומכל מקום, עד בוא התותחים הנגד-טנקיים — עם פלוגת הרגלים; וכן — חשיבותם של טנקים בתפקיד זה, בעזרם „לטפל“ בהתקפות-הנגד של חיל-הרגלים של האויב, המסוייעות על ידי שריון.

2. בשטח סגור, מעין זה שה„בוקאו“ של נורמנדיה משמש לו דוגמה אופיינית, הרי זו טעות בולטת לדמות, כי על הטנקים להמתין לרגלים; למעשה ההיפך הוא הנכון, משום ששעה שהטנקים שלנו היו כה עיוורים נוכח סכנות אורבות — החל בתותח בן 88 מ"מ וגמור בבזוקה — הם הירבו להישען על הרגלים שיטפלו ב„איי-נעימויות“ אלה.

3. שוב — ערכו של ה„פיאט“ — או כלי נשק שוה-ערך לו — בקרקע כזאת, כאשר משתמשים בו בתקיפות ומטוח קרוב.

4. פגיעותם של כל כלי-הרכב-המשוריינים הנ"ל „לתפקידים משונים“ — וביחוד של ה„תנינים“ (קרוקודילים) בעלי ה„תחתית הרכה“. לאמיתו של דבר, על-פי-דרכו לא הביאו „תנינים“ אלה תועלת רבה, ובמקצת אף היו בגדר „הכבדה“.

קרבות פריצה-החוצה מראש-הגשר הנורמנדי

חמישה ימים אחרי המתקפה האמריקאית, ב-25 ביולי, החלו הקורפוס-השמיני והקורפוס-השלושים למלא את מכתם-הם בקרבות פריצה-החוצה; הדי-ביויה ה-50, אשר אליה נשתייך גדודו של כותב השורות הללו, כוונה אל צומת הדרכים וילאָר-בוקאו, שנמצאה או במצב „מעוך“ למדי, ועל הדיביויה ה-43 שבאגפה-הימני היה לכבוש את הר פֶּאָנסוֹן. לחימה קשה ומרובה התנהלה לפני שהושגה לאמצע אבגוסט, הפריצה-החוצה והחלה ההתקדמות לעבר נהר הסינה. במידה שנוגע הדבר לנו, כללה הפריצה-החוצה שני שלבים, השלב הראשון, מ-30 ביולי עד 3 באבגוסט, היתה ההתקדמות מן הלה-ליוֹן וָאָר, ולה־קְרוֹאָ דֶה-לָאָנְדֶה, על הדרך הרוחבנית מֶאָאָן לקוֹמוֹן, דרומה דרך אורבוא וליקטו — ואל לא־מֶאָנִיל ולה־דוֹאָטִי שעל הרמה המשקיפה על וילאָר-בוקאו מצפון-מערב, השלב השני, ב-11—13 באבגוסט, חל כאשר נטלה הדיביויה ה-50 את משימת ההתקדמות מידי הדיביויה ה-43, מקצת דרומית להר פֶּאָנסוֹן, והתקדמה דרך לא־פֶּלָאָסי, גרימו

וקוביל עד אל מעבר לסנט-פיאָר-לה-יוֹיאִי ולא־פּוֹרְגִי, כברת דרך ניכרת על פני הנתיב אל מקומות החצייה שעל פני נהר הנוֹאֶרוֹ, ליד קוֹנְדָאָ-עֶל-נוֹאֶרוֹ.

כמעט כל הקרקע עליה לחמנו היתה בגדר ארץ-„בוקאו“. הגדודים התוקפים היו מסוייעים כל אחד, כרגיל, על ידי גונדת טנקים מטיפוס „שרמן“ (מאחד הרגימנטים של בריגדת השריון ה-8, אשר לעתה כבר קשרנו אתם ברית ידידות אמיצה, והתנסינו יחד עמם בשדות-קרב רבים). פירוש הדבר היה כי כאשר פעלו שתי פלוגות כפלוגות קדומניות, סוייעה בדרך-כלל כל אחת על ידי מחלקת טנקים — ובהודמנויות ידועות אפשר והיו לפלוגה קדומנית מסוימת אף שתי מחלקות טנקים. נוסף לכך הוקצו, כמוכּוּן, לעתים קרובות, גם מכסות מסוימות של כלי-רכב משוריינים „משוני-תפקיד“. קודם לכן נערך תכנון מרובה למדי בעזרת תצלומי-אוויר מרמת הגדוד-עם-הגונדה ועד לרמת הפלוגה-עם-המחלקה, ובהתקדמות גופא לא היו מעולם מפקד הפלוגה, מזה, והטנק של מפקד מחלקת הטנקים, מזה, רחוקים ביותר האחד מן השני. ההתקדמויות מגדר לגדר סיפקו הודמנויות לחידוש הקישור בשעת השהיה ב„תחנה“ שכוּו, ולתכנון הצעד הבא. שיתוף הפעולה היה הדוק במיוחד בחבל ארץ של מכשולים והפתעות זה. הרגלים קיבלו בברכה את כושר הטנקים ל„שפוך“ אש — מתותחיהם בני 75 מ"מ¹⁾ וממקלעיהם הכבדים, מסוג „בוה“ — אל תוך עמדות מקלעי ה„שפנדאו“ הצרות, או אל קרבת-מקום מספקת אליהן. והטנקים אובטחו על ידי הרובאים מפני כל כלי-נשק נגד-טנקיים קרובי-טוח.

המחבר היה עד לביצועה של מלאכה נאה במיוחד אחת ב-12 באבגוסט, כאשר מחלקה מתוך פלוגה ב', בהנהגת מפקד הפלוגה, כבשה מתחם-אויב חזק בצומת הדרכים שמדרום-מזרח לסנט-פיאָר-לה-יוֹיאִי, בהסתערות כידונים; עמדת אויב זו הכילה הוביצר בן 105 מ"מ שהוצב באופן מוצלח מאוד ואשר גרם לנו נזק רב בפועלו בתפקיד נגד-טנקי. בין הרגעים הגרועים ביותר היו אלה שעברו עלינו שעה שהיינו מגיעים עד אל קו-הרכס של הגבעה, והיה עלינו להמשיך מעבר-לו והלאה — ובאותו חבל-ארץ גלי היו מצויים תואי קרקע רבים שכאלה — כשרוב הנחלים זורמים בכיוון של זוית-ישרה אל קו ההתקדמות.

ההתרשמויות הראשיות של כותב שורות אלה אחרי קרבות-הפריצה-החוצה

האלה היו:

1. בשטח סגור, כחבל ה„בוקאו“ של נורמנדיה, יש צורך בתכנון מדוקדק בכל הרמות בעזרת תצלומי-אוויר או מפות טובות, בפרט בהיעדר תצפית טובה, בדומה לכך, יש צורך בקישור הדוק ומתמיד בין מפקדי הרגלים והטנקים, בפרט שבשטח סגור המלא מכשולים טבעיים ומלאכותיים, מואטות ההתקדמויות בהכרח, ולעתים, בלית ברירה, והרי זה מצב של רק „צעד אחד בבת אחת“.

(7) רק סמוך לאותו זמן בערך החלו להופיע במספרים ניכרים בחזית טנקי „שרמן“ החדשים, נושאי התותח בן 76 מ"מ הארוך יותר, ובעל מהירות הלוע הגדולה. — המער.

2. יש תלות הדדית בין הרגלי והטנק — ושני החלקים עשויים להפוך לצות אחד, שאין לעמוד בפניו. ואולם, על שטח סגור אפשר לומר, ובצדק, שהוא בבחינת „ארץ הרגלים“; וכן אפשר לומר על הטנק, כי הוא תלוי יותר ברגלי, מאשר להיפך.

מבצע „גן השוק“⁸

ב-4 באוקטובר 1944, התקיף הגדוד ה-1 לרגימנט דורסאט, ועמו שתי פלוגות של הגדוד ה-1 לרגימנט המפשייר, צפונה לבאמאל — שהיא עצמה היתה בבחינת מצודת-משען חשובה בראש-הגשר של נימאגאן, אשר מצפון לנהר ואאל. מטרת התקפה זו היתה להבטיח את האגף הימני של ראש-הגשר של נימאגאן, מקום בו היה האויב קרוב במידה מסוכנת לגשר החיוני עצמו — כתוצאה מהתקפות הנגד החזקות שלו, שבאו אחר נסיגת שארית הדיביזיה המוטסת ה-1 מארנהאם. לאמיתו של דבר, נראה היה כאילו התאווש האויב והיה במצב-ירוח תוקפני. מזרחית לדרך הראשית נימאגאן — ארנהאם נמשך קו החזית דרך אלסט, באמאל, ומקצת מערבית להאאלדאראן דרומה עד אל הנהר ואאל. שעה שברידת הרגלים ה-151 טיהרה את האויב מהאאלדאראן שמימינו, נדרשנו אנו להדפו למרחק הגון מבאמאל והלאה על הקו של תעלת ואטארינג. יעדי הגדוד היו הכפר-הקטן האבאל ומספר בוסתנים ובנייני-חווה שהקיפוהו. שטח זה נשטף זמן קצר קודם לכן על ידי התקפת-נגד אויבת שהגיעה כמעט לבאמאל עצמה.

התקפת הגדוד נפגשה בהתנגדות נחושה על ידי גייסות של הרגימנטים ה-19 וה-21 של „רמני השריון“ („פאנצר גרנדיר“) של דיביזיית-השריון-ה-10, שברשותם היו — בשל היותם גייסות סיס — בזוקות בשפע, נוסף לכלי-הנשק לרגלים. הרגילים שלהם. כמו-כן נהנו מסיוע ארטילרי כבד מאוד הן מהגדה הצפונית והן מהדרומית של הרהיץ התחתי (למוצבי-התצפית הגרמניים שבגדה הצפונית של הנהר היתה, כמובן, תצפית מצויינת על פני ה„איי“ השטוח⁹). שטח אופייני נמוך זה של הולנד היה חצוי על ידי מעברי-מים וערוצי-ניקוז. כלי-רכב על גלגלים, ואפילו על זחלים, אולצו לעתים קרובות להישאר צמודים לכבישים. רבים מהכבישים הללו נבנו מוגבהים מעל לקרקע, וכלי-הרכב שהשתמשו בהם הפכו למטרות נוחות.

בהתקפתו, סיוע הבטליון על ידי גונדת „שרמנים“ מהגדוד הראשון של

(8) השם המוסכם למבצע הנודע, שחל במחצית השניה של ספטמבר, ונתכון לכיבוש ארנהאם והגשרים על פני הרהיץ, עיי הנחתת שלוש דיביזיות מוטסות-מוצנחות ליד ארנהאם ועל פני הדרך אליה, והגשת תגבורת מהירה עיי הקורפוס-השלושים הבריטי. — המ ע ר.
(9) ה„איי“ מתכון כאן לרצועה שבין שני הנהרות: הרהיץ-התחתי והואאל. — המ ע ר.

זירת מבצע „גן-השוק“

רגימנט קולדסטרים של הגוארדיה המלכו-תית¹⁰). סגן-המפקד של הגדוד מרגימנט קול-דסטרים נשלח אל מפקדתו הטקטית של כותב שורות אלה בתור קצין קישור מיחידת הטנקים. דבר אשר ערכו נתגלה כרב ביותר. כן היתה לנו מחלקה של „משחית-טנקים“ M 10 בסיוע לגדודנו. אחד מהקיום האופייניים של התקפה זו היה — עקב כך שכל-הרכב חייב היה לנסוע צמוד לכבישים, במקומות מסויימים — שלא תמיד התקדמו הטנקים והרגלים באותו ציר-תנועה, בתכנון המוקדם הוכר, כי כך יהיה המצב, אולם דרוש היה תיאום מדוקדק ביותר משהוחל בהתקפה גופא. קצין-הקישור של הטנקים נתגלה כאן כרב-תועלת, ושוב נתאשרה החשיבות של קישור-אישי בנקודות מוסכמות בין מפקדי פלוגות הרגלים לבין מפקדי מחלקות

הטנקים. במקרה אחד, מחלקת-טנקים מהאגף השמאלי ליוחה בהצלחה בירי שלה פלוגה עד אל יעדה של זו, וממש אל תוכו. תנועה זו של הפלוגה, ההתקפה הסופית והמכרעת של אותו יום, תואמה על ידי כך שמפקד הגדוד נמצא עם הפלוגה, שיגר אותה במישרין להתקפה — וכיון את אש הטנקים עד אל „אזור המטרה“. הרשמים העיקריים שקיבלתי מקרב זה (אשר בו, דרך-אגב, זכה הגדוד בכל היעדים שצויינו לו) היו:

1. שוב — פגיעותם של הטנקים; הפעם — בשטח מסוג שונה לגמרי מזה של ה„בוקאז“ שבנורמנדיה.
2. הבעיות המיוחדות הטבועות בהתקפה במקום בו אין לרגלים ולטנקים ברירה אלא לתקוף בצירים שונים; ודרושים במקרה זה סדרי התקפה מיוחדים.
3. ערכו הרב, למפקד יחידת הרגלים, של קצין-קישור מן הטנקים; אם יקרה כי קצין-קישור זה יהיה בכיר בדרגתו, ואפילו יהיה סגן-מפקדו של רגימנט-הטנקים — כן ייטב.

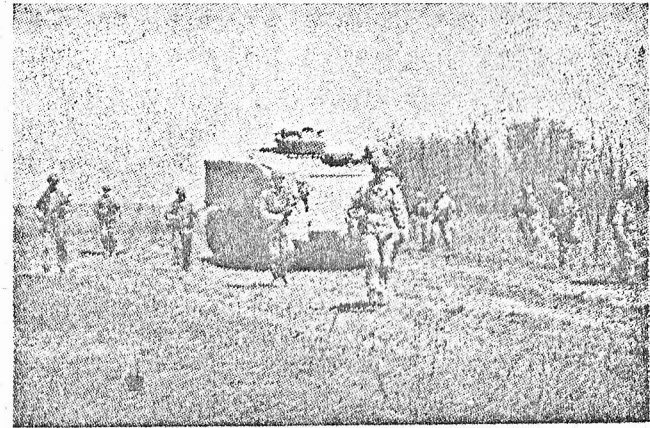
לראשית מרס 1945, אותה דיביזיה לוחמת נודעת, הדיביזיה ה-50, חזרה

(10) שלא כשאר הרגימנטים הרגליים בגוארדיה הבריטית, הנושאים או שמות „ארציים“ (הגוארדיה הסקוטי, האירית, הולשית), או שמות לפי הטוג של חיל-הרגלים (רגימנט הגרנדיריס של הגוארדיה) — הרי מוצאו של שם רגימנט זה, הותיק שבחיל כולו, מציון-מקומי מימי גייסותיו של קרומאול ויורשו מונק, שהפכו אח״כ ליסוד בצבא המלך, עם החזרת המלוכה; דהיינו, יחידה הקיימת כ-300 שנה. עתה השתיך גדוד של רגימנט זה, כמשל רגימנטים אחרים, על אף היותם יחידות חיל הרגלים במקורן, לדיביזיה המשוריינת של הגוארדיה, אשר הוקמה במיוחד לשם השתתפות במלחמה בחזית אירופה. — המ ע ר.

לבריטניה על-מנת ליהפך שם לדיביוזת אימונים. וכותב שורות אלה, לאחר ששהה מספר שבועות עם גדודו, הגדוד ה-1 לרגימנט דורסאט, בממלכה-המאוחדת, מצא את עצמו שוב בזירת-הקרב, הפעם — כמפקד הגדוד ה-5 לרגימנט דורסאט (דהינו גודו טריטוריאלי, כי רק שני הגדודים הראשונים של רגימנט בריטי תקין גדודים סדירים הגם) בדיביוזת ה-43.

מסע-ההתקדמות הסופי לאחר חצית-הרהיין

ההתנגדות אחר חצית הרהיין שוב לא היתה שווה ורצופה. מנקודת המבט של חיל-הרגלים גרידא, עקרו-של-דבר טמון באחדות מההתקדמויות וההתקפות בלילות, לפני שהשריון פרץ-החוצה מראש-הגשר של הרהיין, וכן במספר מבצעים של חציית-תעלות. אולם לזמן זה הופיע גורם חדש בשיתוף-הפעולה של הרגלים והטנקים — השימוש ב"קנגורו", דהינו, מסיע-הגייסות-המשורין, כותב השורות הללו טובר, כי אינו טועה באמרו, כי ב"קנגורו" השתמשו לראשונה הקנדים בקרב פאלאיו, באבגוסט 1944; שימוש זה הוכיח עצמו כבעל ערך מיוחד עתה, בשלבים אחרונים אלה של המלחמה. אין ספק, כי חיי רבים מבין אנשי הרגלים שלנו ניצלו, בפרט באותו "מרחב מסוכן" — שבין שטח ההיערכות והיעד; והתייענות רבה נמנעה אף היא על ידי שהובילו את החיילים הרגלים ליעדיהם, או סמוך ככל האפשר אליהם, עוד מאחורי שטח הכינוס. אשר לדיביוזת ה-43 (ובתוכה — הבריגדה שלנו) הרי כל גדוד שפעל במשמר-קדומני בהתקדמות אל בראמאן הורכב על רכב "קנגורו"; לעתים נמצאו מסיע-גייסות משוריינים במספר המספיק בשביל

רגלים מסתערים מתוך מסיע-גייסות-משורין

שתי פלוגות בלבד, אולם גם זה היה בדרך-כלל מספיק במסיבות ששרדו את ב"12 באפריל, בין תעלת דורטמונד-אמס לבראמאן, וערך הגדוד התקפת-קנגורו — של שתי פלוגות — בסיוע הטנקים של רגימנט "צייד-שארבוד". החלוץ המשורין של רגימנט זה נעצר על ידי אש נגד-טנקית מהכפר לאסטרוף; לאותו זמן הגיע עיקר המשמר-הקדומני לפאה הקדומנית של שטח יערי ועמד נוכח יותר מ-1350 מ' של שטח מישורי ופתוח שהשתרע עד אל לאסטרוף. על כן, הוחלט "לדהור על העמדה" — ומחזה נאה נתרשש אחר כך. שתי פלוגות של הגדוד, שנתפרסו ברכב "קנגורו" ונסתייעו על ידי הטנקים, נסעו במהירות על פני השדות הפתוחים, עד אל האויב שהיה מחופר בפאה הקדמית של הכפר; שם ירדו אנשי הרגלים החלו "לבער" את המקום. תותחינו סייעו להתקפה על ידי מתן ריכוזי-אש והטלת עשן על הפאה הקדמית של לאסטרוף. הטנקים שלנו וכן רכב-ה"קנגורו" ירו אף הם מכל כלי הנשק שברשותם; הסך-הכל היה מפגן רב רושם של עצמת אש שחלק ניכר ממנה היה אף ניד.

כמעט בעת סיומה-ממש של המלחמה באירופה, נתקל הגדוד בהתנגדות קנאית בטארמשטאדט, שעל הכביש לברמרהאבן. הגדוד — כששתיים מפלוגותיו ב"קנגורו" — נמצא שוב בראש החץ, ועמו גונדת "צייד שארבוד". שוב פעלנו בשטח פתוח, נמוך וביצתי, אשר בו כלי-הרכב, לרבות הטנקים, אולצו להישאר רתוקים-לכביש. רצועת שטח פתוח, בלתי-נעימה למראה, נשתרעה בין וילשטאדט, אליה הגענו בלי מאמץ רב מדי, לבין טארמשטאדט עצמה. במחצית הדרך אל טארמשטאדט, ברצועת-הקרקע הנמוכה-ביותר, נמצא "שטח סגור" מיוער קטן משני עברי הכביש, אשר בנקודה זו עבר על פני נחל. ברגע שהגיע החלוץ מתוך וילשטאדט, פתח האויב באש כבדה של ארטילריה ושל מרגמות-רקטיות בנות 6 קנים, אשר גרמה לנוקמה. פלוגה "רוגלת" (1) נשלחה לתפוס נקודה זו — מעביר-המים בכביש שבסביבה היערית, בחצי הדרך לטארמשטאדט — ולאחר זאת הפלוגה הנעה בראש, שברכב-ה"קנגורו", עם מספר טנקים, זינקה ישר עד אל טארמשטאדט והתקיפה את המתגוננים. שדרת-הפלוגות השניה של רכב-קנגורו בותרה לשניים עקב התפוצצות אחד מכלי-הרכב — דבר לא נותר ממנו — ושנתקל בטיפוס חדש של מוקש, שהחל מופיע בערך באותו זמן. נתגלה כי מוקשים אלה מופעלים על ידי רעד-הקרקע בעבור הרכב הכבד, ואין הם מתפוצצים אלא אחרי שמספר כלי רכב, אשר אין לנבאו מראש, עבר על פניהם. ה"מכתשים" שנוצרו בכביש על ידי התפוצצותם היו מתמלאים מיד מים והיו כה גדולים, עד אשר היה צורך להתקין גשרים על פניהם; באזור הקרקע הביצתית לא היתה אפשרות עקיפת-דרך ע"י כלי-רכב. עתידים היינו להיפגש עוד במכתשים רבים מעין אלה על הכביש לברמרהאן לפני שבאה פקודת ה"הפסק אש".

(12) דהינו — שיצאה מן הרכב ונעה ברגל. — המער.

טיהור טארמסטאדט נמשך עד השעות המוקדמות של בוקר המחרת, היה צורך להשתמש בזורקי-להבות מסוג „דבורים“ כדי להכריח אחדים מאנשי האויב ממחבואיהם החוצה. נערכה אפילו התקפת-נגד קטנה, אך עזה, ע"י קנאי ס"ס אשר האמינו עדיין ב"פיהרר".

הרשמים העיקריים, מנקודת-מבט של שיתוף-פעולה בין הרגלים והטנקים, בשעת התבוננות בהתקדמות-רכב „קנגורו“ אלה, היו:

1. עובדת התאמתם, בדרך-כלל, של מסיעי-גייסות-משוריינים לנשיאת רגלים המשתפים-פעולה עם טנקים.
2. הצורך החיוני שיש לרגלים המוסעים ב"קנגורו" — ויתכן כי צורך זה רב יותר מאשר שעה שהם על רגליהם — בסיוע של טנקים. כשהם נמצאים במסיעי-גייסות-משוריינים, מסוגלים הרגלים פחות להשתמש בכלי-הנשק שלהם עצמם.
3. החשיבות של תקשורת-אלחוט טובה-באמת בשיתוף פעולה של „חיר-קנגורו“ וטנקים — וההכרח ברמה גבוהה-באמת של אימון באלחוט.

מ ס ק נ ו ת

הכונה בסיכום זה היא לחזור בקצרה על הלקחים העיקריים שיש להסיקם מהנסיונות שתוארו לעיל. המחבר אינו משלה את עצמו כלל, כי מסקנותיו הן „תגליות גדולות“, או כי לא שקלון וניסחון אף לפניו. ערכן העיקרי בכך, שהן נובעות מניסיון מעשי. דומה כי המסקנות העיקריות הן:

1. הטנקים (וכלי-הרכב המשוריינים, לתפקידים-משונים) אינם בלתי-פגיעים, ובהזדמנויות רבות, ובמקומות רבים, עליהם להתקדם בזהירות רבה. כתוצאה מכך, בפרט בחבל ארץ המתאים לרגלים, זקוקים הטנקים לחיילים הרגליים — כמעט יותר משזקוקים הרגלים לטנקים — כדי שיבטיחו אותם בפני כל אויב תקיף החמוש היטב בכלי-נשק נגד טנקים. משגה הוא על כן לשער, כי הרגלים, אפילו כשהם נעים ברגל, אינם יכולים לקיים קצב התקדמות כשל הטנקים; ובמקרים רבים אפשר כי ההיפך הוא הנכון.
 2. הדרך היחידה משיעית-הרצון באמת של שיתוף-פעולה בין רגלים ושריון — היא באמצעות מגע-אישי. תכנון-מוקדם נאות, בעזרת מפות, תצלומי-אוויר ותצפית מנקודות חולשות, כאשר מצויות כאלה, יכול לעשות הרבה כדי להבטיח „הכנת הצגה“ טובה; מרגע מעבר קו-ההתחלה, או שעה שהאויב הוא-הוא התוקף, קישור מתמיד בין מפקדי רגלים וטנקים בכל הרמות הוא חיוני. לעובדת המצאותו של קצין-קישור מן הטנקים עם מפקד גדוד-הרגלים, נודע ערך רב מאוד. כאשר לא קיים מגע הדוק, שעה שהטנקים נעים במהירות על פני מרחבי-שטחים, או שעה שהרגלים נמצאים במסיעי-גייסות-משוריינים — הרי חשיבות קשרי-האלחוט גוברת ועולה.
- אולם יש הכרח להדגיש — בפרט ברמות של מפקד פלוגת רגלים, מזה.

ומפקד גונדת-טנקים או מחלקת טנקים, מזה — שרעש הקרב, לרבות, כמובן, רעש הטנקים שלנו, „ערפל המלחמה“, והמות וההרס שמסביב, — יש ומערערים את ה„תיאוריה“ מן היסוד. מכשירי אלחוט נפגעים או מתקלקלים; מפקד הטנקים עסוק מדי בשיחת האלחוט שלו מכדי שיוכל לדבר אל מפקדי הטנקים האחרים. והטנקים עצמם מתרוצצים בשצף-קצף, בירקם אש ועשן, לעתים אפילו תוך סיכונם הרב-מאוד של אותם הרגלים להם הם מסייעים. כל זה משמש נימוק נוסף לצורך בתכנון-מוקדם דקדקני בכל הרמות, ולהתקדמות ב„זינוקים-זינוקים“. לאחר כל זינוק יכולים המפקדים להתכנס שוב ולתכנן את הצעד הבא. התקדמות שיטתית זו של „שעל-אחר-שעל“, היא חשובה עוד יותר, כמובן, שעה שהרגלים נעים ברגל ואינם יכולים לנוע במישרין, במסיעי-גייסות-משוריינים, עד אל יעדם.

3. אין כלל אפשרות להפריז בערך שיתוף-פעולתם של הטנקים עם הרגלים מבחינת רימום רוח הגייסות — בפרט אם היו לרגלים קודם לכן אבידות כבדות, או אם הם ועיפיים, או „ירוקים“, ועלולים להיות על כן בלתי-יציבים בנפשם. ודוקא משום כך, אם הטנקים הנמצאים תחת לחץ התקפת-אויב נסוגים בטרם זמן, מסיבה זו או אחרת, יתכן בהחלט כי תיפול רוחם של הרגלים הלוחמים בקרב-הגנה או הנתונים להתקפות-נגד אחרי שזכו ביעד במחיר אבידות כבדות.

4. חשיבותו הגדולה ביותר של הנשק הנגד-טנקי לגבי הרגלים היא שעה שיש לאויב טנקים, והוא בעל חשיבות ראשונה-במעלה כאשר, במצב שכזה, נמצא חיל-הרגלים שלנו חסר סיוע של טנקים.

5. דרושה גמישות בתכנון ובביצוע, כפי שמסתבר כאשר מעלים על הדעת כמה שונות ומשתנות הם המסיבות באשר לשטח, וליחסי-הכוחות. בקצהו האחד של ה„סולם“ נמצאת ההתקפה המחושבת בשטח סגור, דוגמת ה„בוקאו“ שבנורמנדיה, נגד אויב תקיף המסויע כראוי על ידי שריון; ובקצה השני — המרדף והשמדת מאספי האויב על ידי רגלים שבמסיעי-גייסות-משוריינים, המסוייעים על ידי טנקים. ושוב — בעיות אחרות מתעוררות במקרה שעל הרגלים והטנקים, מסיבה זו או אחרת, לתקוף בצירים גפרדים.

6. תלות-הגומלין הכללית של רגלים וטנקים, כאשר משתמשים בהם יחד בצות אחד, היא בבחינת מושכל-ראשון.

7. רגלים במסיעי-גייסות-משוריינים זקוקים לסיוע טנקי כמעט עוד יותר מאשר רגלים הפועלים ברגל; אלה האחרונים מסוגלים יותר לדאוג לעצמם. כיון שבמקרה זה הכוח כולו הוא ממוכן, יש חשיבות ראשונה-במעלה לתקשורת אלחוט טובה באמת, ולאימון נאות בה.

כותב השורות הללו מודה, בסיימו, כי לא אמר רבות על סיוע ארטילרי. הסיבה לכך היא רק העובדה שניסה להתרכז בדיון ברגלים-וטנקים. למותר לציין כי תמיד קיים צורך בסיוע ארטילרי; וכותב השורות הללו הוא אחד מאלה החותמים בלב שלם על משפט השבח: „התותחנים, תודה לאל, התותחנים“.

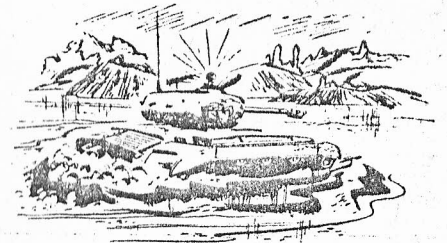
רשמי-שריונאים לאחר שיתוף-פעולה עם רגלים א. מפי מפקד מחלקת טוהים

מכתבו של מפקד-טנקים זוטר על פעולותיו

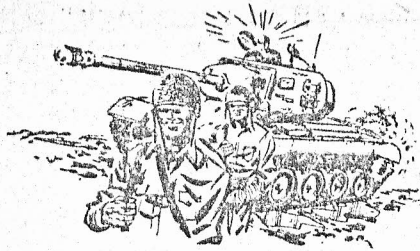
עם חיל-הרגלים בקוריאה

לוינטנט-משנה רוברט ס. קלר

ביום רביעי, היום הראשון לסיפוח מחלקתי לגדוד הרגלים, ישבנו בחיבוק ידיים ולא עשינו דבר. יום חמישי החל באופן דומה ליום רביעי; אמרו לנו להוסיף לשבת באשר ישבנו. אי-שביעות רצוני היתה ניכרת. לפתע נחפז לבוא הסמ"גד ואמר לי לתת לפלוגה א' סיוע-אש מהאגף הימני. זה היה טוב מלא-כלום, אולם בינינו לבין פלוגה א' הפריד נהר, אשר בשתי גדותיו נמצאו צוקים בגובה של כ-45 מטר. סיוע האש שלנו ניתן מטוח ארוך יותר מכפי שרצינו כי ניתן, ולא הביא תועלת רבה ביותר. אחר אמרו לי להפסיק את מתן האש שעה שהם מתקדמים, אולם התקדמותם היתה אטית. אמרתי להם כי אחפש דרך לעבור את הנהר, ויצאתי לבקשו. לאחרונה מצאתי שביל-עזים שירד מאחת הגדות ועלה אל האחרת, ובו הפך המעבר למהיר. משקרבונו אל הפלוגה "דחפנו" אותה אל יעדה בומן קצר מאוד, טיפסנו ועלינו על היעד ("משימה בלתי אפשרית" — צופי האויר הדיביזיוניים מיאנו להאמין בכך) והנחתנו אש ישירה על היעד הסופי. פלוגה א' צעדה בשורת-חזית כבמסקר אל יעדה ה' סופי ומפקד הגדוד נראה מרוצה מאוד, אף כי מוזעזע במקצת.

דומה כי לחיל-הרגלים יש השקפה קודרת על השריון, בעיקר משום שיכולת מסעו מוגבלת כאן על ידי שורת גבעות גבוהות, שרוחב גבן כחוד התער — ומשום שלא הורגלו לפעול בצירופי רגלים-שריון מהודקים, אולם אם ינסה לעשות כן, יוכל השריון להגיע למקומות רבים, אשר נדמה כי אי-אפשר להגיע אליהם;

השריון יסע בשביל-עזים, יחצה נהר במעברות נהר, ויטפס במעלהו של יעד. תכופות עליך לצאת מ' הטנק שלך ולערוך סיור ברגל כדי לראות לאן יתקדמו הטנקים שלך. השריון תוקפני הוא; עליך להתמיד בתנועה, ועליך להתמיד ולנוע שלא על כבישים. ושעה שאינך

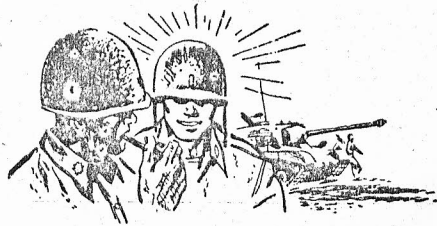
יכול לטפס על גבעות, עליך למצוא דרך אחרת.

ביום שישי, למשל, התקדמנו אל היעד הבא של פלוגה א' באותו אופן בו נהגנו ביום חמישי. אולם הפעם לא יכולנו לחזור, משום שהגבעות וההרים היו תלולים מדי. על כן התקדמנו הלאה אל תוך קוי היריב, בזרענו אש מק"בים בכל, והבקענו חזרה דרך גזרה אחרת. בשבת היה עלינו לפגוש את פלוגה ג' בנקודת מפגש של כביש ונהר, אך קשר האלחוט שלי עם חיל-הרגלים נותק, בשערי כי הגעתי במאוחר, התקדמתי כדי להדביקם. התקדמנו למרחק רב, עד שאי אפשר היה עוד להניח כי הם נמצאים לפנינו; על כן הפלגנו אל תוך העמק וטיהרנוהו מאותם אנשי יריב שיכולנו למצוא.

שעתיים אחר כך, אחרי שטיהרנו את העמק, הדביקה אותנו פלוגה ג', נמצאנו בחזית יעדה הסופי — אשר אותו כבשה בקצב של צעידת-מסע.

כתוצאה משלושה ימים אלה, הרי הגדוד ה'1 הנו שבע רצון ביותר. עבודתנו המשותפת שימשה דוגמה מעשית לדברים שמלמדים ספרי-השימוש בדבר שיתוף-פעולה של חילות-משולבים, הבטליון ה'1 לא זו בלבד שנמצא הרחק קדימה מהיחידות שבשני אגפיו, אלא אף הקדים את לוח הזמנים שלו עצמו. עד עתה, כמעט ולא זכרו את יחידת הטנקים המסופחת; עתה מתחילים הם לרחוש מידת-מה של כבוד אמתי לשריון —

דבר הכולל משלוח-חידוד שעות ששקשר-האלחוט אינו פועל, ויחס אלי כאל יועץ טקטי לענייני שר-יון — וקרוב לודאי כי זוהי המח-מאה הטובה ביותר שיכול חיל-הרגלים לחלוק לשריון.

הפלוגה היא כפתור ופרח. כל הקצינים, מלבד אחד, הם לבני-עור, והשאר הם חיילים כושים, ומספר מועט של פורטר-ריקאנים, לשם גיוון. על אנשי מחלקתי יכול אני לסמוך בהחלט והיא למודת-עמל. יש להם "דם", נסיון, ידיעה ב"עסק" ומש-מעת. אם יכשלו, יהא זה בגלל מנהיגות גרועה. הם ראויים בהחלט למנוחה, אשר ניתנה

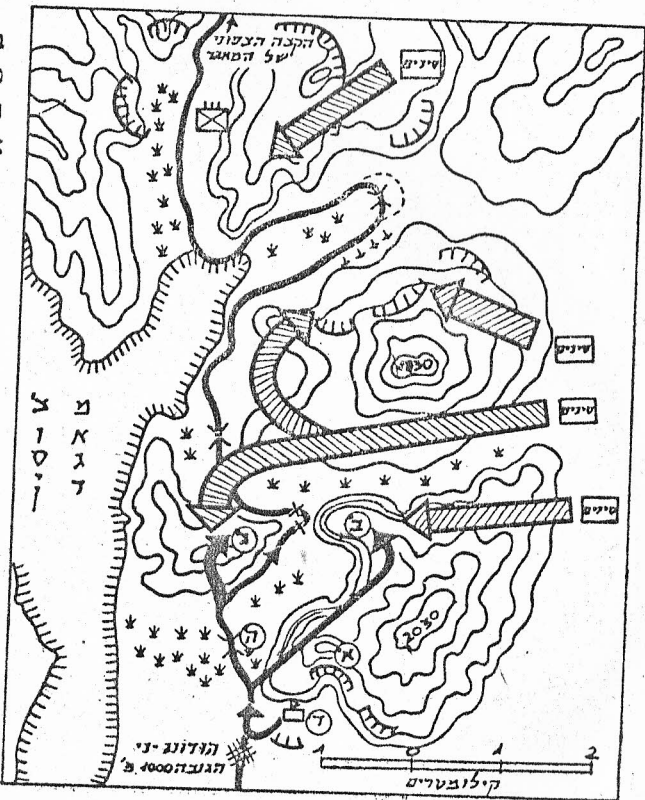
פלוגת-טנקים השייכת לחטיבה -
תיטיב לסייע את יחידתה-אמה

ב. התנסותו של מפקד פלוגת-שריון

הקפ"ר. א. דראק

ניסיון-הקרב של המחבר - כחיזוק לדעותיו בדבר הצורך
בפלוגת הטנקים אורגנית ברגימנט

בחצות ליל ה-27
בנובמבר התקיפו ל-
פתע כוחות סיניים
ובודדו עמדת גדוד
אחד של הרגימנט
שלי, באזור "מאגר
צ'וסין" (ראה מפה).
עד 0300 ב-28 בנוב-
מבר, נודע על המצב
רק מעט ושום דו-
חות לא הגיעו מ-
מחלקת המודיעין ו-
הסיר שלנו שפעלה
באגפו החשוף של ה-
רגימנט. ואולם, בש-
עה זו נתקבלו תש-
דורות-אלחוט מקוט-
עית, מן הגדודים, ב-
מטה הרגימנט (ד')
- המקום שימש גם
עמדת פלוגת הטנ-
קים- אשר הראו את
מערך כוחות היריב.

היה ברור לעין כי המצב תבע כוח-משימה משורין חזק שיתקוף צפונה,
יפתח נתיב אספקה אל הגדודים ובהגיעו ישאיל סיוע-שריון להגנה. בשביל כוח

להם עתה. רק מעובדה אחת אינני שבע רצון - אחד הטנקים נלקח לתיקון למספר
ימים ואחר נמצא בדרכו ליפן לשם בדיק יסודי. אולם הבירה, שאנשי מצליחים
באיזה אופן שהוא לשמרה כשהיא קרה, ושברגיל אינני אוהבה, טעמה
כטעם משקה-אליים. יש סיפוק רב במבצע מצליח של חילות משולבים. אני מודה
שמולי שיחק לי בתחילה; מוגי-האוויר היה יבש והתנגדות היריב היתה קלה. אולם
יכול אני לשכב לישון בהרגשה שאם אאלץ אי-פעם לומר כי משימה כל שהיא
שהוטלה עלי אינה בתיביצוע, יבטחו אנשי-הרגלים בדברי, ויחד יכול-נוכל לעשות
משהו.

המשימה היה צורך ברגלים, והחיילים הרגילים היחידים שנמצאו לשם כך כללו את מחלקת המוקשים-הנגד-טנקיים הגדודית (שעמדה כרגיל תחת פיקודי), מחלקה מסופחת של פלסים-לוחמים, וחיילים שונים של פלוגת-השירותים. כל אלה הוצבו בקריה-היקף ההגנתי ב"א'. שוה בדמיוןך את בעיות התיאום! עם זאת, הבעיות הפכו פשוטות יותר במידת-מה משום שהמפקדים הכירו היטב איש את רעהו, עבדו יחדיו קודם לכן, והתמצאו יפה במצב. למכשירי הקשר היו ערוצים משותפים קבועים מראש, סימני ההיכר האלוהטיים היו מוכרים היטב, ונוצרה היכרות שלמה עם הפק"לים של הרגימנט. פרטי תכנית ההתקפה פותחו, וההתקפה עברה את קריה-ההתחלה לפי לוח הזמנים.

שני כוחות משימה של טנקים-רגלים, בגודל של מחלקה, תקפו צפונה כדי לתפוס את הגבעות ב' ו-ג', ששתיהן הוגנו הגנה חזקה על ידי הסינים ושתיהן היו תלויות למדי. משהושגו יעדים אלה אחרי לחימה עזה, היו אבידות הרגלים חמורות והטנקאים התנסו במספר צרות של ממש בהחזקת הקרקע שלהם לבדם; ואולם, הם החזיקו מעמד זמן ארוך למדי בכדי לאפשר לי לשלוח את מחלקתי השלישית צפונה, על הדרך, כדי לתקוף מסביב לעיקול החד, המצוין על ידי ה-X, ואשר שימש בלילה הקודם מקום למארב. בזמן זה התקיפו הסינים התקפת-נגד, בעוטם בהמוניהם כדבורים על הטנקים חסרי הליווי ב"ב' ובהוציאם מכלל פעולה שני טנקים של המחלקה הראשונה ליד העיקול, בעזרת מטולי רקטות בני 3.5 אינץ', שנפלו בידם.

אש טנקים מ"ג' הניסה את היריב מ"ב', ואיפשרה למחלקה הרביעית ליד ב' להיסוג לעמדות ניתנות יותר להחזקה. תפשונו את ג', ושלטנו על ב' על ידי אש עד אחרי רדת הלילה, בהמתנינו לבוא סיוע הרגלים (אשר לא הגיע). בינתיים כבש היריב את המדרונות הצפוניים של א' בעורפנו, ואיים על מצבור האספקה הרגימנטי ליד ד'. לזמן זה, החילותי לגלות דאגה גדלה והולכת בדבר הגשר ליד ה', אשר אי-אפשר היה לעקפו. המחלקה הרביעית צוותה להחזיק ב"ה' ולקיים אש על א', שעה שאנו ניסינו להוציא מ"ג' שני טנקים בעלי זחלים שמוטים, ולהזיז הצדה את שני הטנקים הפגועים ליד העיקול, אשר חסמו את הדרך החד-סטריית. מחמת מוג'ה-האוויר המקפיא והאש העזה של הנשק הקל, נכשלו הניסיונות הללו. סבלנו מספר אבידות במבצעי חילוף הטנקים. לבסוף פוצצנו את שני הטנקים שהוצאו מכלל פעולה, והפלוגה נסוגה ל-ד'.

אף כי לא זכינו להצלחה בפעולה בת היומים, חבלנו קשות ברגימנט סיני, בהקילנו בכך את הלחץ מעל הרגימנט שלנו. ביצות, דרכים מכוסות קרח, הרים וטמפרטורות של 13° מתחת לאפס שימשו מכשול חמור בפני מבצעינו. לולא היתה פלוגתי חלק בלתי נפרד מן הרגימנט, מסופקני אם היה השריון מלווה את הרגימנט אל פני-קרקע אלה; אף-על-פי-כן למדנו, הודות להקרה, כי אפשר להתגבר על המכשולים, ומילאנו תפקיד חשוב במבצע זה ובאחרים.

מקורות ומחברים

(המשך מעמוד 2)

בראש וראשונה בתחומי-אפשרויותיו של צבא לא-עשיר — עושה את תכנה לאקטואלי גם לגבי צבאותיהם של מדינות קטנות ומוגבלות יכולת. הסקירה לקוחה מתוך "כתבי-העת הצבאי השביערי הכללי". ("Allgemeine Schweizerische Militär-Zeitschrift")

לקח שיתוף רגלים-וטנקים בשבעה קרבות

מאת הקולונל-לויטננט א. א. בראון

כאשר היוווג בין רגלים וטנקים אינו עולה יפה משיע כל אחר מ"בני-הווג" טענות ומענות כלפי ה"עזר-כנגדו", על כי לא עשה את המוטל עליו כנדרש וכמצופה למול האויב. שורשם של חילוקי-הדעות הללו נעוץ, בעיקרו של דבר, בחוסר הכרות הדדית מספקת — הנובעת לרוב מהעדרו של ניסיון התאמנות במשותף, שהיא היוצרת "אהבה מתוך הרגל" גם במקום שאין "אהבה ממבט ראשון", והמקנה הבנה בתכונות וביכולות הן של זה והן של זה — ובעקבותיה סלחנות לחולשות של זה ושל זה. בא מתברר של המאמר הניתן בזה — קצין רגלים שהרבה לפעול בשיתוף עם טנקים במלחמת-העולם השנייה — ומבקר בלא משוא-פנים את הצמד רגלים-טנקים, כפי שמעל בשבעה קרבות — החל בסיציליה וכלה בגרמניה — בהם השתתף אישית. מסקנותיו, המובאות בסיכומו של כל קרב, תתרומנה בוודאי ל"שלום הבית" בקרב הווג. המאמר לקוח מתוך "רבעון הצבאי הבריטי". ("Army Quarterly")

רשימי שריונאים לאחר שיתוף-פעולה עם רגלים

(א) מפי מפקד מחלקת טנקים

מאת הלויטננט-משנה ס. קאלאר

(ב) התנסותו של מפקד פלוגת-שריון

מאת הקפיטן ר. א. דראק

קוריאה הררית — במת-הקרבות הגדולה שלאחר מלחמת-העולם השנייה — היתה כר נרחב למצבי שיתוף-פעולה בין יחידות רגלים ושריון — הן בקרבות-הגנה והן בקרבות-התקפה. שתי הרשימות המוצגות כאן יחד, והשאובות מן הצד האמריקני, מאירות את סוגיית שיתוף-פעולה זה בתנאי קוריאה — הרשימה הראשונה מנקודת-מבטו של מפקד מחלקת-טנקים, והשנייה מנקודת-מבטו של מפקד פלוגת טנקים "אורגנית" שברגימנט חי"ר. ברם, בקראנו ברשימות אלה שומה עלינו לזכור, כי ליריב המתואר בהן חסרו הן שריונים והן נשק-נגד-שריוני כבד, — מצב שהקל מאוד על פעולות הסנקאים.

שתי הרשימות לקוחות מתוך כתבי-העת של חיל-השריון של צבא ארה"ב "שריון" ("Armor")

FRANCIS VERE: *Sold in their Blood*. Cassel & Co., London, 1955, 226 pp., Ill., 18.

חמי האדמירלים ההולנדיים הגדולים — בוסא, הימסקארק, האין, טרומפ, בני אבארסטאן, דא חיות, באנקארט, דא רויטאר — אשר הביאו עצמאות להולנד שותרת הזרות, לאחר מאבק מר עם ציי הארצות שהתנכלו לה — ספרד, אנגליה, שוודיה וצרפת. באחת מתקופותיה לחמה הולנד בכוחותיהן המשותפים של בריטניה וצרפת. על אף היותם כרגיל מועטים מיריביהם ודלים באמצעיהם, נצחו האדמירלים ההולנדיים ברוב המערכות, — והגם שיש והובסו בדו־קרב תותחים אי־כאן אי־שם, הרי השג השיגו את מטרם האסטרטגית: — קיום עצמאותה של ארץ־השפלה. מבית היה עליהם להאבק בסוחרים קפוצייד ובמדינאים ספקנים על זכות קיומו של צייקבע לוחם. כמעט כולם נפלו בקרב. מחבר הספר אינו איש־צי, ועל כן לקוי לעיתים תיאור פרשות־הקרב.

1. VALERIO BORGHESE; *Sea Devils*. Henry Regenery Co., Chicago, 263 pp., \$ 4.50.

מאז 1935, איימה על התפשטות איטליה באפריקה סכנת ההתנגשות עם בריטניה הגדולה וציה הכביר. כדי לעמוד בפני צי זה באמצעיה המצומצמים החלה איטליה מפתחת סוגים שונים של כלי־שיט קטנים אך קטלניים, כגון צוללות־ננס, סירות־חומרי־חבלה וטורפדות אדם. „אנשי־ספרדע“ אומנו להצמיד מטעני־נפץ אל תחתית תובותיהן של אניות. הללו כונו „שדיהים“ והיו ראויים לשמם. בפיקודו של הקומנדר בורגזזה ובהשתתפותו בצעו הם פעולות־חבלה הגיבלות בהתאבדות, וזכו בהצלחות גדולות. הספר משול לסיפור־דמיון, אך כולו אמת, ובו גם פרטי־פרטים טכניים על המבצעים והציוד שהופעל בהם. קטעים מן הספר כבר ראו אור בעברית מעל דפי „מערכות־ים“.

FLIGHT HANDBOOK. Edited by Maurice A. Smith. The Philosophical Library, Inc., New-York. 282 pp., \$ 6.00.

ספר יסודי ומקיף בנושא ארונאוטיקה, בהוצאת כתב־העת הבריטי „סיסה“. מלווה תמונות וציורים רבים, מעשה ידי הציירים הנודעים של כתב־העת הנ״ל. בו ימצא איש־הצבא מענה לכל הבעיות הטכניות באויראות, שהוא נתקל בהן.

צבא הגנה לישראל

שא ברכת

חלק בע"מ

לחג החרות

חברה לתעשיית צמיגים בישראל

מדף הספרים

כ ל י

NICHOLAS JAQUET: *Gedanken über die Schweizerische Landesverteidigung im Zeichen Neuzeitlicher Waffen-Technik*. Verlag Helbing & Lichtenhahn, Basel, Switzerland, 135 pp., \$ 0.85.

הרהורים על הגנת שביצריה לאור התפתחות כלי־הנשק החדשים. המהרהר חושף את הגורמים הקובעים את הקר־המנחה של המדיניות השביצרית, שהיא ניטרליות, וקובע כי ניטרליות כזאת קשורה קשר בל ינתק בהגנה אמיתית על המולדת. רוב הרהוריו עניינם השמעת כלי־הנשק האטומיים על שדה־הקרב החדש; הוא ממליץ, כניגוד להשקפת המערה, על מערך מכוצר המשולב בגמישות מבצעית וטקטית. פרקי־המפתח בספרו הוא „צבא־הרנגוס השביצרי בקרב־ההגנה“ (ההוגשה של המחבר).

LT. COL. CHARLES ASKINS: *The Pistol Shooters Book*. The Stackpole Company, 1953. 347 pp., Ill.; Index; \$ 6.00.

אנציקלופדיה חדישה בנושא „אקדת וכל הכרוך בו“, המכילה כל פרט ופריט שעל תוסס־האקדת לדעתם. המחבר הוא בריסמאק ומומחה באקדתנות.

י ב ש ה

COLONEL RED REEDER: *West Point Plebe*. Duell, Sloan & Pearce, New-York—Little, Brown & Co., Boston, 246 pp., \$ 3.00.

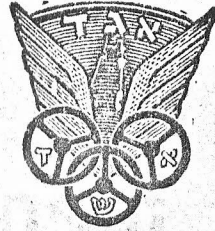
ספר המתאר מה עובר על חניך גאסט־סיונט (האקדמיה לפרחי קצינים בארה״ב) בשנות הראשונה במוסד. סיפור־המעשה משולב במורשתה הגדולה של האקדמיה, במסורותיה וביעוד שהציבה לעצמה.

BRIGADIER C. AUBREY DIXON and OTTO HEILBRUNN: *Communist Guerilla Warfare*. Frederik A. Praeger, Inc., New-York 229 pp., \$ 4.50.

במשך שתי שנות „מלחמה ועירה“ הרגו הפרטיזנים הסובייטים, לפי דוחותיהם, 300.000 גרמנים, ובהם 30 גנרלים, 6336 קצינים, 1520 אויראים, וכן הורידו מפסיהן 3000 רכבות, חיבלו ב־3262 גשרי כביש ומסילה, והשמידו 1191 טנקים ומכוניות־משוריינות, 476 מטוסים, 378 תותחים, 618 מכוניות־פיקוד, 4027 משאיות ו־895 מצבורי־אספקה ומתקני־אחסנה. ארע וביום אחד ב־1944 בוצעו תוך 7 שעות אלף פשיטות בעורף „קבוצת הארמיות המרכזית“ הגרמנית. הספר רב־המסמכים, המתאר שנתיים אלה, מספר גם על אמצעיה־הנגד שנקטו הגרמנים.

ברכת חג החרות
לצבא ההגנה לישראל

„אגד“ (א.ש.ד.) שרות התחברה הנדול בארץ

מחבר 990 נקודות ישוב, כפרים, מעברות
וערים. במשך השנה שעברה עברו מכונותיה
60 מיליון ק"מ בהסיעתן 320 מיליון נוסעים

המכוניות החדישות שהוכנסו לשרות שיפרו במידה רבה את התחבורה בארץ.
עם חברי האגודה נמנים נהגים מנוסים בעלי חזק וחילים משוחררי מלחמת
העצמאות. „אגד“ מהווה מקור קיום לאלפי משפחות.

שרות חבילות מעולה עומד לשרות הציבור להעברה לכל חלקי הארץ מבית השולח
לבית המקבל.

שרות מיוחד מנמל חיפה ולנמל

מחלקה לנסיעות מיוחדות וטיולים
סעו ב„אגד“ (א.ש.ד.) ישר
במהירות ובנחיות בכל שעה הנוחה לכם

כל הדרכים מובילות ל„אגד“ • „אגד“ מוביל בכל הדרכים

לצבא ההגנה לישראל

ברכת חג החרות

בנק הפועלים בע"מ

נוסד 1921

סה"כ אקטיבה 90 מיליון ל"י

כל עסקי בנק בתנאים נוחים: שרותי הסכון
ונאמנות, קנית ומכירת שיקים ומטבע זר,
שרות מיוחד למכירת שיקים לנוסעים
(Travellers cheques)

19 סניפי הבנק ו-50 המשרדים
של קופות המלוה והחסכון
של העובדים לשרותך

מפעלי „חן“ בע"מ

לצבא הגנה לישראל

שא ברכה לחג החרות

ספרות האנפרסט
העמותה
ירושלים

לצבא הגנה לישראל

שא את ברכת

ב י ת

„סולל-בונה“

לחג החרות